

TELE. BUDAPEST
TUDOSÍTÓ IRODA
BUDAPEST
Postafiók 151

Posta-
Küldés
No. 24471
15. Kétfel-
Havonta 11
Évre 609, 01
Földre: Hav
Földre 12,
Hirdetéseik di,
Uj KELET
Küldés
Cikkjeink
törzse megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si grant responsa-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionalor periodice No. 48. Dos. 389-
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.
Vasárnap, augusztus 14.
1938-5698. Av 16.
XXI. évfolyam, 182. szám.

A zsidó ifjuság utja Pályaválasztás és átrétegzés

Írta: Marton Ernő

(Első cikk)

Novy Smokovec, aug. 10.
I.

Közeledik szeptember, az iskolai beiratások és a pályaválasztás hónapja. A zsidó szülő számára régebben is komoly gond volt, milyen pályára nevelje a gyermekeit, ma azonban ez a probléma kész gyötrelm. Sajátos zsidó gond ez, amely más népeknél vagy teljesen ismeretlen, vagy csak nagyon kis mértékben ismert. Milyen irigylésre méltóan egyszerű például a pályaválasztás egy angol földbirtokos családban, ahol a fiúgyermeknek foglalkozása generációkkal előre van megállapítva. De nemcsak a földbirtokos nyújtja ezt a stabilitást. Majdnem minden népél vannak hivatalos katonatiszt, orvos, tanácsadók, amelyekben a pálya apáról fiúra öröklődik s ahol nemcsak a nagypapok életútja ismeretes, de az unokáké és dédunokáké is, mert valamennyiük sorsa ugyanazon a biztos, jól kitaposott pályán mozog. Valamennyiük fölé az állam oltalmazó palástja borul és az ország, ahol születtek, edes hazájuk.

A történelem során voltak kisebb-nagyobb időközök, amikor a zsidóság is ilyen illúziókban ringatta magát, de mindig beösvetkezett a keleti valóságábránd. Ilyen kitöze-
nítő kornak vagyunk mi is a gyermekei. A zsidó ifjuság számára sohasem volt olyan nehéz a pályaválasztás, mint manapság. A szülői generációja még bizhatott valamennyire a viszonyok állandóságában s a látszólag alapján még hihette, hogy a zsidóság jogi és gazdasági helyzete változatlan marad, de a mai ifjuságnak a szemei előtt zajlanak le a zsidó sors tragikus változásai és a jelen nemcsak arra a kérdésre nem tud válaszolni, vajjon milyen életpályák nyújthat a legnagyobb boldogságot a zsidó ifjuságnak, de még arra sem, hogy geográfailag hol, mely országban, mely világrészben futathók be ezek az emberi pályák. A zsidóság helyzete napról napra és országról országra változik, ezek a változások kölcsönhatással vannak egymásra s így minden egyes zsidó sorsa függvénye a zsidó nép világhelyzetének. Amikor tehát a transylvániai zsidó ifjuság pályaválasztási problémáját vizsgáljuk, figyelembe kell vennünk mindazon tényezőket, amelyek ezt a problémát alakítják és arra kihatással vannak.

II.

Minden pályaválasztás első kérdése: hol fogja megfutni pályáját az ifju, hol fog dolgozni, kenyeret keresni, családot alapítani. Az utóbbi évek eseményei és ezen események tendenciája általánossá tették azt a meggyőződést, hogy a romániai zsidó ifjuság egy része nem fog tudni elhelyezkedni a belföldi gazdasági életben, nem fog itt munkaterületet és kenyérkereseti lehetőséget találni, ezért ki kell vándorolnia és más országban kell felépítenie egzisztenciáját. Az eviani konferenciával kapcsolatban komoly reményeket tápláltunk, hogy az összegyűlt államok a romániai zsidóság számára is meg fogják teremteni a szükséges mért kivándorlási lehetőségeket.

Figyelemreméltó módon az eviani konferencia s annak folytatása, a londoni értekezlet, egyetlen szóval sem emlékezett meg a romániai és lengyelországi zsidóság kivándorlási problémájáról, sőt ellenkezőleg, különös nyomatékkal hangsúlyozta, hogy feladatuk a német és osztrák menekültügyi problémára korlátozza. Holott ugy Evian, mint London pontosan ismerték a lengyelországi, romániai, sőt magyarországi zsidóság gazdasági helyzetét és kivándorlási szükségleteit is. Kizárt dolog, hogy ezek a mély humánus érzéstől áthatott államok egyszerűen mellőzték, vagy csak másodrendűnek is tekintették volna a kelet-európai zsidóság sorsát.

Erre a szembetűnő jelenségre nem találom más magyarázatot, mint azt, hogy az eviani hatalmak biznak abban, hogy meg tudják majd győzni békés érvekkel a kelet-európai államokat egy olyan zsidópolitika szükségességéről, amely nem foszt meg nagyobb zsidó tömegeket egzisztenciájuktól s így nem kényszerít újabb százazereket a kivándorlásra. Németországgal szemben ilyen békés érvek hatástalanok lennének, háborút pedig a zsidókérdés miatt egyik hatalom sem akar indítani. Azonban a konferenciának több szónoka hangsúlyozta, hogy Németország zsidópolitikája a nemzetközi békét is veszélyezteti. Egészen bizonyos, hogy az eviani államok nemcsak humanista érveket fognak felvonultatni, de gazdasági segítőkészségüket, sőt hatalmi szavukat is latba vetik a kelet-európai államoknál, hogy megakadályozzák újabb zsidó emigráns tömegek rázúditását Nyugat-Európa és Amerikára.

Ezek alapján valószínűnek látom, hogy a következő néhány éven belül, legalább is addig, amíg a német és osztrák zsidók elszállítása tart, nem lesz meg a lehetőség nagyobbarányú zsidó kivándorlásnak Romániából. A zsidó ifjuságnak tehát úgy kell felkészülnie az életre, hogy nagy többségében Románia területén fogja megkezdni és leggyakrabban megfutni is polgári pályáját. Ez rendkívül fontos szempont a pályaválasztásánál. Olyan foglalkozásokat kell előnyben részesíteni, amelyekkel elsősorban a belföldön, de esetleg külföldön is meg lehet keresni a kenyeret.

III.

Az életpálya helyes megválasztásához ismerni kell azokat a gazdasági és közjogi adottságokat, amelyek között a mai zsidó embernek a létért való harcot fel kell vennie. Ezek az adottságok mindennek monhatóak, csak kedvezőnek nem. Három irányú krízis összekuszált, tövises ágai zárják el a zsidó ifjuság elől a boldogságot, a gazdasági érvényesülést és a társadalmi előrehaladás útját.

1. Az első akadály az általános gazdasági válság, amelyet a közgazdászok konjunktúra-krízisnek neveznek. A tőkés gazdasági rendnek periódikusan visszatérő válsága ez, amely azonban a világháború óta állandósulni látszik. Mínt hogy a modern kapitalista gazdaság frontján a legexponáltabb és legkevésbé védett pozíciókat mi foglaltuk el, a válságot is mi szenvedjük meg a legjobban. A konjunktúra-krízis elsősorban a hitelélet és a nemzetközi kereskedelem területén végzi el pusztításait, ott, ahol a zsidóság egyáltalán elhelyezkedésénél fogva a legjobban van érdekelve.

2. Az általános gazdasági válságnál is súlyosabb az a struktúraválság, amelyen a mai gazdasági rendszer átmenet. Az államok lassanként letérnek a liberális kapitalizmus és a szabadkereskedelem egyéni munkára és szabad versenyre épített rendszeréről és ráternek az irányított, államosított gazdaságpolitikára, amelynek szükségszerű velejárója a köztulajdon, a nemzeti elzárkózás és az autarkia. Az állam a gazdasági élet egyre szélesebb területein veszi át az irányító szerepet és ez érthető módon nem válik előnyére a zsidóságnak. Ahol a szabadkereskedelem helyét állami, vagy szövetségi monopólium veszi át, ott egyre kevesebb életlehetőség akad a mi számunkra. Általában a gazdasági élet mai fejlődési irányja nem kedvez nekünk. Az idő ellenünk dolgozik. Azok a funkciók, amelyeket a liberális kapitalizmus idejében betöltöttünk, lassanként fölöslegessé válnak, vagy mesterségesen fölöslegessé teszik őket. Egyre rövidebb lesz az ut a termelő és a fogyasztó között s a közvetítő, a kereskedő szerepe egyre kisebb térre korlátozódik. Ez a struktúra-krízis döntő momentum a zsidó ifjuság pályaválasztási dilemmá-

jában és legfőbb parancsá teszi a sürgős átrétegződést.

3. A harmadik utazó barrikád: a zsidóság jogi helyzetének válsága. A legtöbb közép- és kelet-európai országban megrendült az államfilozófiai bázis, amelyre a zsidóság politikai és társadalmi egyenjogúsítása felépült. Ez a speciális zsidókrízis, amely szer-
vesen összefügg az előbbi két válsággal, sőt gyakran logikus következménye azoknak, halombanodott az emancipáció vívmányait és új létformákat tesz szükségessé. A zsidóságot sok helyen másodrendű állampolgárok csoportjává degradálják, amelynek mozgását a törvényes és törvénytelen korlátozások egyre szaporodó hálójába gátolják. Az állam hovatovább nem tekint már edes gyermekeknek a zsidókat, sőt ellenkezőleg, kártékony idegeneket lát bennük, akikkel szemben meg kell védenie, akiknek konkurenciájától meg kell szabadítani az állam igazságtal.

E három irányú krízis egymásba fonódó kuszája szövevényén kell átvágnia magát a pályaválasztás előtt álló zsidó ifjunak.

IV.

Az eddig elmondottak feltárták a probléma negatív oldalát, vagyis körülbelül tudjuk már, hogy milyen pályákra ne menjen a zsidó ifjuság. Láttuk, hogy a zsidóság eddigi gazdasági szerepe a hitel és áruközvetítés terén lassanként egyre szűkebb korlátok közé szorult, sőt ahol lehet, teljesen ki is kiszorították azt. A kereskedelmi és bankélet terén tehát nagyon összehúzóerővel lehetőségek várnak a zsidó ifjuságra s mint kenyérkereső pályák csak igen kevesek számára jöhetnek figyelembe. Ugyanígy állunk a szabad-foglalkozásokkal, az orvosi, mérnöki és ügyvédi mesterségekkel is. Ezekben a pályákon olyan túlprodukció mutatkozik a többségi nép részéről, amely világosan jelzi, hogy zsidók számára itt előbb-utóbb elfogyanak az életlehetőségek. Még ha nem is léptetnek életbe ezeket a pályákat direkt jogi korlátozásokkal és zárt számokat, akkor is el kell tanácsolnunk a zsidó ifjuságot ezekről a foglalkozásoktól. Helyhez, nyelvhez és diplomához kötött pályák ezek s egy mai zsidó egzisztencia nem bír el ennyi köztulajdon. Hogy a magántisztviselői pályák szintén nem kecsegtetnek sok jövővel, azt ezek után fölösleges hangsúlyozni.

V.

Mindebből pedig önként következik, hogy mulhatatlannul szükség van a zsidóság gazdasági struktúrájának gyökeres átépítésére, vagyis az átrétegződésre.

Az átrétegződés a legfontosabb zsidó probléma, amelynek jelentősége nem kisebb, mint a vándorlásé. Evtizedek óta folynak az átrétegzési kísérletek a gálat különböző országaiban, hiszen a zsidóság vezetői mindig érezték, milyen veszélyeket rejt magában a nép egyoldalú, egészségtelen gazdasági rétegződése és mindig megpróbálták a zsidó ifjuságot a produktív pályák és kézműves foglalkozások felé terelni. Ezek a próbálkozások azonban csak nagyon ritkán sikerültek.

Az átrétegzés egyike a legbonyolultabb gazdasági és lélektani problémáknak. Minden eddigi átrétegzési kísérletnél bebizonyult, hogy a zsidó ifjuság a gálatban csak akkor hajlandó a nehezebb fizikai munkával járó foglalkozásokra áttérni, ha más pályákon nem kínálkozik magasabb életlehetőség számára. Csak a megfélembizhetetlen gazdasági kényszerűség képes ezt a változást keresztülvinni.

A német zsidóság a múlt század folyamán az ipari és mezőgazdasági szakiskolák léglőit állította fel. Majd minden nagyobb városban voltak ilyen átrétegzési intézmények. Az eredmény azonban minimális volt. A zsidó ifjuságnak csak elenyészően kicsiny része vette igénybe ezeket az iskolákat, a nagy többség jobb érvényesülési lehetőségeket látott más pályákon, a kereskedelemben és a szabad foglalkozásokban. Nagyon gyakran a már átrétegzett iparosnak kiképzett zsidó fiatalberek otthagyták mesterségüket és visszatértek apák zsidó foglalkozásához, mert ez a munka könnyebb volt és több jövedelmezt. Csak ezzel magyarázható, hogy az iparral foglalkozó német zsidók száma hatvanöt év alatt ugyszólván alig változott. 1861-ben a német zsidók 19,4 százaléka

foglalkozott iparral, 1925-ben pedig 21,1 százaléka. Ebben a számban bennefoglaltatnak a gyárosok és magasabb képzettségű technikusok is, úgy, hogy nyugodtan állítható, hogy a németországi átrétegzési kísérletek a jelzett időtartam alatt majdnem semmi eredményt nem mutattak fel. Ez az átrétegzési törekvés ugyanis nem fakadt tényleges gazdasági szükségletekből, hanem inkább egy „alibi-mozgalom” volt, amelyen a zsidó nagypolgárság be akarta bizonyítani a világnak, hogy ıme a zsidó dolgozni is tud.

De csödet kellett mondania ennek az átrétegzésnek azért is, mert hiányoztak azok a szellemi és ideológiai előfeltételek, amelyek nélkül a zsidó ifjuság produktíválása lehetetlenség. A zsidó ifjuságnak meg kell változtatnia beállítottságát a munkával szemben, amelytől elődei generációkon keresztül el voltak zárva, meg kell tanulnia szeretni a produktív munkát, lelkesedni érte és életcélnak tekinteni azt. A régi helyébe új szociális világképnek kell lépnie. E szellemi előfeltételek nélkül a zsidóság átrétegzése nem valószínű meg, vagy ha igen, csak tökéletlenül és felemás módon.

Ezt az igazságot ismerték fel a cionista munkásmozgalmak kiváló vezetői és teoretikusai Gordontól Borochovig és Trumpeldortól Arlosoroffig, amikor meghirdették a zsidó ifjuságnak a munka hitét, a munka erkölcsét, a munka nemességét. „Kibbus avoda: a munka meghódítása”, ez lett a dolgozó cionista ifjuság jelmondata és élethivatása. Csak a munka szentségének kultusza volt képes azt a csodát keresztülvinni, amelyet Palesztinában láthatunk s amely valóban a zsidóság tényleges és végleges produktíválását jelenti.

A munkának ez az új hite természetesen csak a népi gondolat talajából nőhet ki. Az asszimiláció légkörében és gondolatvilágában nem fejlődhetik ki egy produktív zsidóság. Csak a népi értékek szeretete és becsülése vezethet el a munka szeretetéhez, amely a legmagasabb népi érték.

Aki a pályaválasztás és átrétegződés problémájánál ezt a szempontot figyelmen kívül hagyja, az sohasem fog eljutni a kérdés igazi lényegéhez és gyakorlati következtetéseibe is tévedések fognak becsuszni. Nem lehet kétséges, hogy a transylvániai Zsidó Ifjusági vezetősége, amely hosszú évek óta foglalkozik nagy szeretettel és odaadással az átrétegzés és a zsidó ifjuság pályaválasztási problémájával, a praktikus munka terén szerzett bő tapasztalatai alapján ugyancsak hasonló elméleti megismerésekhez jutott.

Következő cikkemben a pályaválasztás praktikus kérdéseivel fogok foglalkozni.

Lezuhant a Prága - Párizs között közlekedő utasszállító gép

Prága, augusztus 13. A cseh állami polgári repülőszervezet Savoya Marchetti típusu husz személyes utasszállító repülőgépe, amely Prága és Párizs között bonyolítja le a forgalmat, Strassbourgtól 30-40 kilométernyire lezuhant. A repülőgépen 13 utas és négy főnyí szemelyzet tartózkodott. Az eddigi jelentések szerint a katasztrófa halálos áldozatainak száma 11-12-re tehető. Állítólag a repülőgépen volt Franck, a Fox amerikai filmgyár európai igazgatója is.

Ha egy német zsidó botrányt okoz...

Berlin, augusztus 13. (Rador). Egy Sigt Stempel nevű 50 éves zsidót Halleban 3 hónapi börtönrre ítélték, amiért nagy botrányt okozott. A botrány abban állott, hogy egy helyiségben Heil Hitler-rel köszönt és vakmerő módon, kihívóan ment oda a nemzeti szocialista párt egyik tagjához, hogy kezzét szorítson vele a párt több más tagja előtt.

Miért lett antiszemita Olaszország?

Az olasz fasizmus lecsatlakozása Németország fajvédő és főleg antiszemita politikájához az egész világ hatalmas feltűnést keltett. A nemzetközi sajtó behatóan kommentálja ezt a magatartást, amellyel Mussolini újabb párhuzamot létesített a fasizmus és a nemzeti szocialista doktrína között. Mert hiába állítja a Duce, hogy a fajvédelmet már 1919-ben beiktatta a fasiszta párt programjába. Az emberek világosan emlékeznek arra, hogy mind a mai napig maga Mussolini is fenntartással élt Németország antiszemita és fajvédelmi politikájával szemben. A náci uralomrajutása óta a fasiszták különösen lényegesen hangsúlyozták a két mozgalom közötti különbséget, amit éppen az jellemz, hogy a fasiszta ideológiából és gyakorlatból teljesen hiányzik a fajvédelem.

Az olasz körök — anélkül, hogy beavatkozhat volna e téren a német politikába, rámutattak arra, hogy a fasizmus nem teheti magáévá és nincs is miért gyakorolja a fajvédelmi koncepciót. Olaszország gyarmati hatalom, színes népek fölött gyakorolja az uralmat és nem kívánja ezeknek érzelmeit megbántani. Azonkívül az olaszországi zsidóság elenyészően kis száma is asszimilálódott. Bizonyítékként hivatkoztak arra, hogy Olaszország volt pénzügyminisztere, Jung, zsidó származású. A fasiszta párt nem volt eddig elzárva a zsidók elől, akik fontos pozíciókat is betölthettek. Végül most, 1938-ban a Duce mégis beiktatta az antiszemita kizárulást a fasiszta párt programjába közé. Vajon mi idézte elő ezt a párfordulást?

Az olasz politika legfőbb gondja ma és a múltban egyaránt az volt, hogy elvittassa Angliától a gyarmati elsőbbséget. Az abessziniai hadjárat és a spanyol polgárháborúba való beavatkozás nem más, mint egy-egy megnyitkozási formája ugyanazon politikának, amelyet kitartóan követ a olasz kormány. Ehhez a politikához új és fölöttébb veszélyes változat járult az utóbbi időben. Az arab tömegeket ama pozíciók ellen lázították, amelyeket Anglia foglalt el Arábia körül és a Földközi tengeren. A háború után Arábia angol érdekszférába került. Olaszország az utóbbi időben egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy az arab lakosságot Anglia ellen izgassa. Hasonlóképpen nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem arra, hogy megerősítse kapcsolatait a különböző arab országokkal.

Ez a játék különösképpen veszedelmes. Mert az egyszer megmozgatott arab tömegek nem fognak erre a területre szorítkozni, hanem kiterjesztik a mozgalmat az afrikai Izlám egész lakosságára. Ebben az esetben viszont nem lehet tudni, hogyan fogja majd Olaszország megvédeni igényeit az északafrikai arab lakosság emancipációs törekvéseivel szemben.

Olaszországnak Anglia elleni mesterkedései nem csupán a lakosság izgatásában merülnek ki. Széleskörű finanszírozási akció kíséri az agitátorok művét. E politika egyik konkrét támaszpontja Palesztina. Sikertült az olaszoknak kiaknázni az utóbbi időben a bizonyos arab körökben a Zsidó Nemzeti Otthon megteremtésének gondolata ellen jelentkező elégedetlenséget. A hari leadóállomás arabnyelvű programot sugárzott, amely keretében az arabokat a zsidó bevándorlás ellen uszították. Ezzel párhuzamosan az olasz lapok szervezett kampányt vezettek a palesztinai zsidó országgépítés ellen és ez a sajtó-kampány egyre hangsúlyozottan és egyre németesebb ízű antiszemita szövegeket tartalmazott.

Ez az olasz agitáció természetesen nem maradt visszhang nélkül. Ha egy részről

sikerült mozgósítania az arab elégedetlenséget, másrésztől viszont a zsidóság mélyesége elégedetlenségét váltotta ki. A világ zsidósága eddig közömbösen állt a fasiszta politikával szemben. Sőt mi több, a zsidó sajtó — ideológiai megfontolásokon túl — szimpátiával kísérte az olasz rendszert, amely nem nyult hozzá a zsidóság jogaihoz. Az angol-olasz rivalizálás folytán Palesztina a két hatalom gyarmati politikájának ütköző pontjába került. Mussolini nem átalotta egész politikai rendszerét antiszemita motívumokkal át-szőni, hogy palesztinai üzemeltetése alatt-

maszthassa. Magától értetődően ez a magabartás nem volt alkalmas arra, hogy fenntartsa az Olaszországgal szemben megnyilvánuló zsidó szimpátiát. Most azután Mussolini hivatalosan is csatlakozott a fajvédelemhez.

Olaszországban hivatalos statisztika szerint összesen 45—50 ezer zsidó él. Az olasz sajtó viszont tudni véli, hogy szigorú népszámlálás 65—70 ezer zsidót fog találni. Ezekkel a zsidókkal szemben numerusz klauzuzst akar alkalmazni az olasz kormány, még pedig egy ezrelékes arányban. Ami azt jelenti a gyakorlatban, hogy ezer olasz kereskedőre, orvosra, ügyvédre, stb. egy zsidó eshetik. Am a fajvédő politika nem is a bennszülött olaszországi zsidóságot fogja elsősorban sújtani, hanem Olaszországban nagy számban élő és megtelepedett belföldi zsidókat.

Nem kell kórházra menni

BIXAD Románia Karlsbadja

Gyomor-, vese- és hólyagbetegségeknél, gyógyhatása világhírű.
Junius 1-től nyitva.
Gyógyírű fekvés, fenyvesek között.
Prospektust küld kívánatra: **Directoratna Băitor BIXAD, Jud. SATU-MARE.**

Megnyilt Párizsban a lélekelemzők nemzetközi kongresszusa

Érdekes előadások korunk nagy problémáiról

Párizs, augusztus 13. Ezidén már tízenötödöszer gyűlének össze a világ minden részéből Freud hívei és követői, a pszichoanalitikusok, hogy tudományuk fejlődéséről tárgyaljanak. Az idei kongresszus különösen nehéz körülmények között született meg. A rendezőségnek, — amelynek élén a Francia Lélekelemzők Egyesületének védnöke, Marie Bonaparte hercegnő, György dán és görög királyi herceg felesége áll — sikerült a kongresszus megtartása elé tornyosuló nehézségeket elhárítani. Több mint száz nevesnél nevesebb pszichoanalitikus gyűlt össze a nyári hőségben tepesdó francia fővárosban. Különösen nagy számú ezidén az amerikai résztvevők száma, akik nem haboztak átkelni az óceánon, hogy európai kollégáikkal találkozzanak.

Egy nappal a kongresszus megnyitása előtt az egyik előkelő champs elyséai étteremben volt fogadás. Ismerkedési esetről nem igen beszélhetünk, miután a legtöbb résztvevő már amúgy is ismeri egymást.

Az első érkezők között feltűnik dr. Paul Federn, az ismert bécsi pszichoanalitikus magas, szakállas alakja. Federn egészen olyan, amilyennek a laikus a lélekelemzőt általában elképzei: mélyenülő, fekete, nagy szemű, korongként furdók az ember tekintetében és valami végtelen jószág és mélység arad egész alakjából.

Itt van elegáns nyári toalettben Maria Bonaparte hercegnő is, a kongresszus lelke, aki a gyász, hullagyalázás és a szadizmus viszonyát fejtegeti egyik igen érdekes könyvében. Hatalmas, kétkötetes munkát szentelt Edgar Poe írói egyénisége pszichoanalitikai megvilágítására, egy másik könyve pedig az auto-erotizmus kérdéseinek van szentelve. Ő különben Franciaországban Freud tanainak legteljesebb apostola, valamint a mester írásainak hivatalos fordítója.

A film a lélekelemzők szolgálatában

Az idei kongresszusnak egyik nevezetessége, hogy bemutatnak egy pszichoanalitikus filmet is. Nehéz elgondolni, hogy a lélekelemzőst filmre is lehet vinni; azonban mégis

ily van. Már több mint egy évtizeddel ezelőtt a berlini Ufa-filmgyár készítetett egy akkoriban nagy feltűnést keltett pszichoanalitikus filmet, amely dráma volt s egyben tanítófilm. Ezekkel a zsidókkal szemben numerusz klauzuzst akar alkalmazni az olasz kormány, még pedig egy ezrelékes arányban. Ami azt jelenti a gyakorlatban, hogy ezer olasz kereskedőre, orvosra, ügyvédre, stb. egy zsidó eshetik. Am a fajvédő politika nem is a bennszülött olaszországi zsidóságot fogja elsősorban sújtani, hanem Olaszországban nagy számban élő és megtelepedett belföldi zsidókat.

Az első érkezők között feltűnik dr. Paul Federn, az ismert bécsi pszichoanalitikus magas, szakállas alakja. Federn egészen olyan, amilyennek a laikus a lélekelemzőt általában elképzei: mélyenülő, fekete, nagy szemű, korongként furdók az ember tekintetében és valami végtelen jószág és mélység arad egész alakjából.

Itt van elegáns nyári toalettben Maria Bonaparte hercegnő is, a kongresszus lelke, aki a gyász, hullagyalázás és a szadizmus viszonyát fejtegeti egyik igen érdekes könyvében. Hatalmas, kétkötetes munkát szentelt Edgar Poe írói egyénisége pszichoanalitikai megvilágítására, egy másik könyve pedig az auto-erotizmus kérdéseinek van szentelve. Ő különben Franciaországban Freud tanainak legteljesebb apostola, valamint a mester írásainak hivatalos fordítója.

A film a lélekelemzők szolgálatában

Az idei kongresszusnak egyik nevezetessége, hogy bemutatnak egy pszichoanalitikus filmet is. Nehéz elgondolni, hogy a lélekelemzőst filmre is lehet vinni; azonban mégis

...és arcpirosítónak, szerencsésen harmonizál az Ön barna nyári arcával! Napsütötte arca előndően épült és friss lesz! Ajkát a nap hevétől megvédi, idő víz és csökkítő a KHASANA napharna.

lélektanáról írott műve, úgyhogy a franciák is nagy érdeklődéssel várják előadását.

Freud tanulmányai

Mindenki itt van ugyszólván, aki csak számít ma napság a pszichoanalízis terén. Hiányzik, aki évtizedeken át ezeknek a kongresszusoknak leke és apostola volt: a néhány esztendeje elhunyt, népszerű Ferenczi Sándor. És hiányzik elsősorban az, akinek szelme itt legeg láthatatlanul a teremben: a pszichoanalitikus tudomány megteremtője, Sigmund Freud. Ő már egy évtizede nem jelenik meg a kongresszusokon, súlyos betegsége fogságra ítéli, de londoni szakmiveteléséből ő is érdeklődéssel kíséri tanítványai legintimebb munkatársai párizsi munkahelyét.

Egy kiadatlan írásával azért — szokás szerint — ő is szerepel a műsorban: éppen egyik munkatársát érte a megistiztetés, hogy az új, eddig ismeretlen Freud-dolgozat felolvasása alkalmából előlköljön, mingyárt a második napon. „A szellemiség haladása” ez Freud előadásának a címe és a világ minden tájáról összesereglett lélekbuvarok nagy érdeklődéssel várják, vajjon milyen üzenetük küld nekik ezidén szeretve tisztelt mesterük, akinek talán ez lesz a hatyudala, utolsó írása...

De ha Freud csak lelkében is lesz jelen az összejövetelen, a negyedik ülésen leánya, dr. Anna Freud fog előlkölöni, akit elsősorban gyermekanalízisei tettek híressé. Anna Freud képvisel a kongresszuson, a bécsi Paul Federnnel egyetemben, a legtisztább és legszemélyesebb freudai tradíciót.

A féltékenységi és a nyugati civilizáció a kongresszus előtt

A kongresszuson különben nem kevesebb mint 42 önálló előadást tartanak. Lesz ezenkívül két nyilvános vita is, amelyen az eddig feliratkozottak száma is megmáladja a tízezeret.

Az összejövetel programját változtatás nélkül már össze sem lehetett volna állítani. Szó van a féltékenységről, a legkülönbözőbb változatokban. A betegesen pereskedőkről kverulánusokról szól dr. Kielholz előadása, míg számos előadás korunk legsúlyosabb egyben legégetőbb kérdésével, a neurozisekkel foglalkozik. Egészen alapvető jelentőségűnek ígérkezik Marie Bonaparte hercegnő előadása „Az ember és az idő” címen. Ebben az előadásban szó lesz többek között az emberiség-nevelő hatásáról is.

Amint látnivaló, a pszichoanalitikusok nem szorítkoznak pusztán a lelkibetegségek vizsgálatára, hanem a kultúra és civilizáció általános kérdéseivel is behatóan foglalkoznak.

Pályázat

A Clonista Szervezet Cluj-i helyi csoportja pályázatot hirdet titkárnői állásra. — Pályázatok benyújthatók augusztus 20-ig a helyi csoport irodájában, Str. Memorandumului No. 13.

Még csak néhány napig tart az

olcsó maradék kiárusítás

Heller & Molnár

divatnagyházában
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 15.

5000 maradék hihetetlen olcsó seria árban!

Minden zsidó ember olvassa el RADÓ FERENC pályanyertes tanulmányát:

A zsidó szülők és a zsidó iskola

Gius euró

A berni szövetség egyik előszobája, ház, terjedelmes, de telen.

Es amikor egy Giuseppe Motta, a legyí osztyáának hivatalosan a svájcszobájába, nem tud fel: kérdésként

— Valóban, igaz nyugtalanította Svájcet?

— Bizonyos értegesen nem — mondta. De nyomban

— Miután Ausztriában és barátságban a mi lakossággyan szűnik meg egy független államté, ellenkezőleg, tette nemzetközi eredményem szerint tisztázta a nemzet függetlenségünk és

— Mivel lehetetlenegyensúly fenntartásából és szág, vagy Német Mindenki láthatja pályes biztosítékok tekintetben a hatáke vitathatatlan.

Svájc

— Régi idők óta Európában az alapított pedig nagy

— Merta a mi kezünk ezek a határok. E képre, mutatja, hogy a mi Nemzetország — há

— Mindhármunk mert nem tartozik zatiunknak a rendszer, hogy a mi országunk területi igényeinket

— Azt kérde, Nemzetországgal? vagyok benne —

— Gesztusaival külön nek a szavaknak, a gyömb rindben van amely felmerült, gedett Nemzetország voltát.

A sváj

— De ha bárki nagyon merész, nincs rá semmilyen védekezésnek. A

— Honvédelmi költés millió frankra em

— Volt a mi szerény

— Ugyanez a szolgálat

— Sár sohasem fele

— Egyben, mint aho

— Teletji el, hogy p

— A militáris beállít

— Egyik jellemvona

— Karakternek — am

— Sosem v

— günk jelleme, mi

— összes határainka

— véve is természet

— at, az Alpkat.

— alalmá meg szá

— mi területünkre

— B. O. P

Egy min

— Motta dr. Sváj

— van éves. Airolo

— szációs volt, aki

— Szent Gotthar

SVÁJC - EUROPA SZIVE

Giuseppe Motta, Svájc külügyminisztere beszél a svájci állam katonai erejéről, európai hivatásáról, demokratikus rendszeréről és a Népszövetség jövőjéről

A berni szövetségi kormány palotájában egyik előszobájában várahoztam. Szép ház, terjedelmes, de alapjában véve igénytelen.

És amikor egy tisztviselő átvezetett Giuseppe Motta, a szövetségi kormány külügyi osztályának vezetője — így nevezik hivatalosan a svájci külügyminisztert — szobájába, nem tudtam megállni, hogy első kérdésként ne a következőt tegyem fel:

— Valóban, igaz-e hogy az Anschluss nyugtalanította Svájcot?

— Bizonyos értelemben igen, de ténylegesen nem — mondotta komoran dr. Motta. De nyomban megmagyarázta:

— Miután Ausztriával szoros szomszéd-ságban és barátságban élünk, érthető volt a mi lakosságunk érzése, látván, hogyan szűnik meg egyik napról a másikra egy független állam. De nemhogy gyengitene, ellenkezőleg, az Anschluss megerősítette nemzetközi pozíciókat, miután véleményem szerint valamelyes mértékben tisztázta a nemzetközi helyzetet. A mi függetlenségünk és semlegességünk ma nélkülözhetetlenebb, mint valaha az európai egyensúly fenntartásához, Olaszország szempontjából éppúgy, mint Franciaország, vagy Németország szempontjából. Mindenki láthatja ezt és ezenfelül ünnepléses biztosítékokat adtak nekünk ebben a tekintetben a hatalmak, amelyeknek értéke vitathatatlan.

Svájc küldetése

— Régi idők óta Svájcnak a küldetése Európában az alpesi hágók megvédése. Ezzel pedig nagy szomszédainak életfontosságú határát fedezte és védte Svájc. Mert a mi kezünkben biztonságban voltak ezek a határok. Egy pillantás az új térképre, mutatja, hogy egyedüli szomszédaink ma Németország, Franciaország és Olaszország — három európai nagyhatalom. Mindhármukkal barátságban élünk, mert nem tartozik ráink beiső kormányzatuknak a rendszere. Biztos vagyok benne, hogy a mi országunkkal szemben nincsenek területi igényeik.

— Azt kérde, milyenek a kapcsolataink Németországgal? Jók. Feltétlenül biztos vagyok benne — a miniszter hangjával és gesztusaival különös nyomatékot ad ezeknek a szavaknak — hogy minden a legnagyobb rendben van. Minden nehézségnél, amely felmerült, végső fokon mindig engedett Németország ha felismerte ügyünk igaz voltát.

A svájci hadsereg

— De ha bárki megtámadna bennünket — nagyon merész büntét volna ez, mert nincs rá semmilyen méntség — végsőkéig védekezünk. A mi népünk békés nép. Honvédelmi költségvetésünket 70-ről 120 millió frankra emeltük, ami nagy áldozat volt a mi szerény állami pénzügyeink mellett. Ugyanakkor meghosszabbítottuk a katonák szolgálati idejét is. A svájci polgár sohasem felejt el, hogy ő katona is egyben, mint ahogy a svájci katona sem felejt el, hogy polgár is. Távol áll tőlünk a militáris beállítottság, de militáris nemzet vagyunk, mert a fegyelem mindig egyik jellemvonása volt a svájci népkarakternek — ami az összes hegyi népeké. Sohasem volt oly jó a mi hadseregünk jellege, mint ma. Megerősítettük összes határainkat, amelyek magukban véve is természetes erődítmények: a Rajnát, az Alpokat. Egyetlen hatalom sem találná meg számítását, ha megkísérelni a mi területünkre való behatolást.

Egy miniszteri karrier

Motta dr. Svájc külügyminisztere hatvan éves. Airoloban született, apja konzervatív volt, aki az utaskocsikat vezette Szent Gotthardon, még mielőtt elké-

szült volna a híres alagut. A nagyvilág légkörében nőtt fel. A hazafi Tassinból Fribourgba, a francia-nyelvű svájci kantonba került, majd Heidelbergben végezte — suma cum laude — a jogot. Bár olasz az anyanyelve, de ha a Népszövetségben beszéd közben a franciára tér át, vagy Bernben a minisztertanácson a németre viszi át a szót, úgy ezt egészen öntudatlanul teszi. Alig volt negyven éves, amikor pénzügyminiszterre nevezték ki és miután a nehéz háborus években is kezében tartotta ezt a tárcát, 1920-ban a külpolitika irányítását bízták rá, mely hivatalt ma is ő tölti be. Közben ötször volt szövetségi elnök, anélkül hogy feladata volna reszortját. Mert az elnök csak az első az egyenrangú miniszterek között.

Három nagy civilizáció találkozása

— A svájci demokrácia sajátja, egyedülálló valami a világon — mondja dr. Motta — nincs történelmi elődje, sem pártja, sem az ókorban, sem a középkorban. Varázsanak ereje? A három nagy európai civilizáció keveredik itt: az olasz eszmévilág gráciája és emberisége, a kristálytisza és nagyvonalu francia szellemiség és a mély és módszeresen rendezett német kultúra. Sikereinek titka? Itt mindegyik egyenlő, senkisésem állíthatja,

hogy az egyik, vagy másik tényező kevésbé volna fontos, mint a másik. Ha Belgiumban németek és franciák élének együtt, könnyebb volna a helyzet, mint a flamandok és vallonok között. Svájcban lehetetlen volna a centralizáció. A nyelv-, felekezeti- és karakterbeli különbségek nem tűnnek el sokáig. Nekünk is vannak különböző pártjaink: katolikusok, szocialisták, liberálisok, mezőgazdák, stb., de ha megkérdezik tőlük, mi az alapvető fel-fogás az egyének az államhoz való viszonyáról, mindegyiktől ugyanazt a választ fogják kapni, bizonyos niánsszokkal. A nagy alapvető kérdésekben mindannyian egyformán érzünk és gondolkozunk.

A fasiszmus svájci kudarca

— Néhány évvel ezelőtt ugynevezett fasiszta párt létesítésére történt itt kísérlet. A nép látni akarta, mint tudnak — ma azonban teljes letűnésben vannak. A legutóbbi zürichi községi választásokon mind a tíz mandátumukat elvesztették.

— Vegye elő a mi történetünket. Az ősi kanton 1291-ben alakult, az állam mai formája 1803-ban és alkotmánya 1874-ben ítélt. A mi szövetségi tanácsunkat, a kormányt négy évre választja meg a szövetségi gyűlekezet, a képviselőházunk. A kormányt nem lehet meneszteni, csak

Angol terv a német kivándorlás pénzügyi lebonyolítására

Hatszázötvenezer nem árja akarja elhagyni Németország területét

London, augusztus 13. Az eviani menekültügyi konferencia egy határozott, hogy alandó irodát állít fel Londonban, amely a német birodalom nem árja származásu alattvalóinak kivándorlásával foglalkozik. Ez az iroda — mint ismeretes — meg is alakult. Ügyeit angol részről Lord Winterton volt légügyi államtitkár vezeti, igazgatói tisztjét pedig George Rublee amerikai ügyvédnek, Roosevelttel személyes jóbarátjának ajánlották fel. Rublee elfogadta a megbízatást és közölte, hogy rövidesen Londonba érkezik.

Tevékenysége elé nagy érdeklődéssel tekintenek. Mnit ismeretes, az eviani tanácskozást Rooseveltt elnök kezdeményezte és így bizalmas barátjának állásfoglalása Amerika hivatalos véleményét jelenti. A londoni iroda adatai szerint a német birodalomból hatszázötvenezer nemárja akar kivándorolni s ezek közül a nem távoli jövőben mintegy százezer lélek elhelyezését kell biztosítani. A többiek sorsáról csak későbbi időpontban dönthetnek majd az érdekelt hatalmak.

Angol részről fontosnak tartják, hogy a kivándorlók megszervezését a nyugati hatalmak a német kormánnyal egyetértve hajtsák végre. Berlini részről készség mutatkozik a közreműködésre. Amikor az angolok azt az ötleletet vetették fel, hogy a kivándorló nemárja német polgárok vagyonának legalább egy részét engedjék ki a német birodalomból, a német pénzügyi kormányzat nem hivatalos, de megbízható formában azt a megoldási módot javasolta, hogy a kivándorlók vagyonának tíz százalékát kiengedi, ha ezzel szemben Amerika és Anglia ígéretet tesz arra, hogy megtagadja a menedékjogot az olyan kivándorlóktól, akik politikai okokból a német birodalom ellenségeinek tekinthetők és eddigi magatartásukkal, valamint tevékenységükkel okot szolgáltatnak annak fellevesére, hogy külföldi tartózkodásukat Németország elleni propagandára fogják felhasználni. Az angolok észserülnék és méltányosnak találták ezt a német kikötést, az amerikai delegátusok azonban arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ilyen elvi megkötést nem lehet tudomásul venni. Amerika álláspontja szerint az élethez való jog politikai állásfoglalására való tekintet nélkül minden embert megillet s akinek megélhetését valamely területen az ott érvénybeléptetett rendszabályok lehetetlenné teszik, azt nem lehet elzárni a kivándorlástól.

A londoni iroda kérdést intézett az egyes államokhoz, aziránt érdeklőve: évente hány menekült tudnának befogadni és kik azok, akiknek az illető állam területén való letelepedésre, ottani egzisztenciájuk megteremtésére legtöbb kilitásuk van. Noha a hivatalos válaszok nem érkeztek meg, a tájékoztató eredményeket máris felmutat. Amerika

az történhetik meg, hogy négy éves mandátumának lejártá után nem választják meg újra, a parlamentet sem lehet feloszlatni. Aki miniszter lesz, az ugyszólván egész életére berendezkedhet erre a pozícióra. Ily módon nagy állandóság és politikai folytonosság jellemzi a mi demokratikus államunkat. Abban a pillanatban, amikor egy minisztert megválasztanak, az illető megszűnik párttag lenni, mert az egész nemzet meghatalmazottja lett.

„Hiszek a Népszövetségben!”

A Népszövetségről is szó esett. Dr. Motta fiatalos lendülettel mondja meg véleményét:

— Felelősségteljes ember nem kívánhatja a Népszövetség összeomlását. Nekünk, kis nemzeteknek az egyetlen eszköz arra, hogy befolyást gyakoroljunk az európai politikára. Véleményem szerint a hatalmaknak antantokban és paktumokban való kiballanszírozása veszedelmes játék... Én hiszek a Népszövetség jövőjében, mert idealista vagyok. És idealista vagyok, mert hiszek istenben, az emberiségben és a hazámban.

Kees van Hoek

A hegyekben — a tengeren én megvédem

Allandó kísérője én legyek.

például évenként legalább harmincezer menekült befogadására nyilatkozik hajlandónak, hozzátéve, hogy az egyes foglalkozási ágak és képzettség szerinti megosztást minden esztendőben az adott gazdasági helyzetnek megfelelően kellene megállapítani. Angol részről azt az ötleletet vetették fel, hogy a gyakorlati cél érdekében elsősorban azoknak a nemárja németországi lakosoknak kivándorlását kell biztosítani, akik koruknál és tanultságuknál fogva előreláthatólag legkönnyebben tudnak új lakóhelyükön alkalmazódni. Így elsősorban az intelligens fiatalok számára kell lehetővé tenni, hogy új otthonot találjon. Ezt az angol álláspontot illetékes amerikai körök is méltányolják.

Az angol kereskedelmi és pénzügyi kormány arra a meggyőződésre jutott, hogy a kivándorlás elősegítése érdekében az angol gazdasági életnek bizonyos áldozatokat kell hozni.

Igy például szerintük csak akkor van gyakorlati haszna annak, hogy a németek a kivándorlók vagyonának bizonyos részét kiengedik a határon, ha a kivándorlónak ezek az összegek nemes valutában állnak rendelkezésükre. Németországtól angol vélemény szerint nem lehet azt kívánni, hogy a márkáértékben átvett vagyon egy részét nemes valutában fizesse ki, ezért lehetővé kell tenni, hogy a német gazdasági életnek erre a célra valutátöbblet álljon rendelkezésére. A két angol minisztérium hajlandónak mutatkozik arra, hogy a Németországból angol területre irányuló behozatalt olyan összeggel emelje, mint ami ennek az akciónak lebonyolításához szükséges. Ebben az esetben Németországnak valutakövetelése támadna Angliában. Közös bizottság állapítaná meg, hogy a kivándorlók számára milyen összegek fizetendők ki. Ezeket a pénzeket az angolok nem utalják ki német számlára, hanem angol földön és angol valutában bocsátanak a kivándorlók rendelkezésére. Az angol hatóságok és bankok kezében volna az a valutaösszeg, amelyet azután a kivándorlónak kifizetnek.

Hol száll meg TIMISOARÁN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autóbussz várja, viteldíj: 10 lej. Szobaárak utazók részére 98—125 lejig mindennel együtt.

Ha idült reumájától, legmáskacsabb gyomorbetegségeitől hamarosan meg akar szabadulni, úgy keresse fel a páratlan jódkénes, sós radioktov forrásos

Băița-fürdőt,

ahol már augusztus 15-től utószeszoni olcsó árak. Izletes húsos és vegetáriánus konyha. Elsőrangú penzió napi négyszéri ebkezés 60 lej.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Banati levél —

Timisoara, augusztus 13. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt napokban nem igen regisztrálhattunk különösebb változást a Banat gazdasági életében. Változatlanul igérkező eredményekben. Kétségtelenül hibának számítana, ha a mostani szituációból tulzatosan vérmes reményeket vonnánk le. Talán a középuton maradtunk, ha azt a tanulságot vonjuk le, hogy a kereskedelem és ipar egyaránt bízakodóan indul el az őszi kampányra.

Mit ígér a pénzügyi helyzet... A vezető banati bank igazgatója az adott gazdasági és pénzügyi helyzetről a következőket mondotta:

— Nagy baj, hogy az idej jó minőségű és kvantitáson buzáknak nincs olyan ára, mint amilyennek pedig normális körülmények között lennie kellene. Ez a körülmény erősen hátráltatja az üzletek kialakulását; a gyárosok, kereskedők az őszi kampánnyal kapcsolatosan — éppen ezért — még várakozó álláspontot helyezkednek. Ha azonban a gabona körül csak egy kicsit megindul az üzlet, — nagy tempót várhatunk az egész vonalon.

— Ha a mai helyzetet figyelem, optimista nézőpontot kell megfogalmaznunk. Maga a nemzetközi pénzügyi szituáció és ezzel kapcsolatos vállalkozási kedv — erősen fellélekült az utóbbi időkben. Ennek hatására rövidesen mi is érezni fogjuk az országban. Ezenkívül: — éppen a nemzetközi relációkat figyelembe véve — igen komoly sulyt vet a latba az a körülmény, hogy a franciák, angolok, belgák és hollandusok az utóbbi hónapokban nagy érdeklődést mutatnak a romániai üzleti lehetőségek iránt.

— A külföldi tőkeket intenzívebb bekapcsolása a romániai gazdasági életbe most már csak üzleti számítgatás kérdése. Minden remény megvan arra, hogy az idegen tőke mihamar bele is kapcsolódjék a romániai javak termelésébe és értékesítésébe.

— Mindenesetre, nem hallgathatom el, hogy az új rezsimnek sikerült a bizalmi egyensúlyt az országban helyrehozni. Sőt: olyan légkört teremtett, hogy a további vállalati beruházások, építkezések és vállalati kibővítések, ha mindjárt óvatos keretek között, — de kétségtelenül megindultak. És ha ez így tart, akkor rövidesen a bankrozorokban felhalmozódott súlyos tőkék újból bekapcsolódhatnak a gazdasági élet vérkeringésébe.

Hírek a gabonaforról

A Banatból nem adhatunk jó híreket a buza értékesítésére vonatkozóan. Egyebekben is a Banat az idén sok és jó buzával speciális, egészen speciális helyzetbe jutott. Pillanatnyilag a román buza vevőknek számít: Németország és kisebb mértékben Görögország is. Anglia és a többi országok teljesen kikapcsolódtak. Csehország pedig pillanatnyilag még a legkisebb érdeklődést sem tanúsítja a román buza iránt. És itt van a baj.

A mostani német számlára történő buzaszállításokat Galaçon és Constantán keresztül bonyolítják le. A görögországi rendeltetési buzakivitel is a tengeren történik. Az adott helyzetben tehát a Banat szóhoz sem juthat. És hosszú időn keresztül nem is fog szóhoz jutni. Ezért aztán érthető is, hogy a Banatban a gabonai élet az egész vonalon stagnál. Ha azonban a banatiak kibírják a mostani nehézségek és rossz idők, a decemberben, esetleg januárban az ő csillaguk is felvirradhat, ha majd az itteni buza iránt Csehország és a Németországhoz tartozó régebbi Ausztria is érdeklődést fog tanúsítani. Hogy azonban addig mi lesz, — nem tudjuk, mint ahogy senki sem tudhatja.

Vas erjesztő edény,

vagy álló kerek vasrezervoár, 2 zollos részcső vagy rész kigyócsó megvételre kerestetik szeszgyár részére. Ajánlatok Jakob & Josef Peritz Cernăuți, Str. Regina Maria 16.

Az orosz buza nagyon komoly konkurenciát jelent a román gabonának. Napok óta azonban, mintha az orosz konkurrencia kicsit szünetelne. Mindjárt fel is javult az érdeklődés a román buza iránt a nemzetközi piacon. Az oroszok, ugyilátszik, azért maradoztak el az utóbbi napokban a piacokról, mert gabonájuknak egy részét most tartalékolni akarják — minden eshetőségre felkészülten.

Hogy az árak miként fognak alakulni, — ezt ma senki sem tudja. A kormány komoly erőfeszítéseket tesz, hogy az árakat elfogadható szintre tarthassa. A minimalizált 40 ezer lejese ár mellett azonban pillanatnyilag nem lehet üzletet lebonyolítani. A külföldön olcsóbb ajánlatok vannak. Egyelőre úgy segített a kormány a helyzetet, hogy a Kooperatívák Központjának 400 millió lejese hitelt szavazott meg intervenció vásárlások céljából. Ez 10 ezer vagonnal való ballanszörzást jelent. Ha figyelembe vesszük, hogy az idej felesleg 120—140 ezer vagon buza, — ez a 400 millió lej, sajnos, kicsiny összegnek bizonyul arra, hogy a mezőgazdák az első szükséges pénzekhez hozzájuthassanak. Kétségtelen, hogy a buza árát a nagy nemzetközi alakulások fogják itt az országban is szabályozni.

Vegyes kiállításokkal indul az idej kampány

Kétségtelen, mint minden más fatermelő országban, így Romániában is, ilyenkor augusztus végén élénk érdeklődés nyilvánul meg azokkal a hírekkel szemben, melyek a nemzetközi fapiaciról érkeznek. Ez az internacionális fapiaci helyzet dönti el — érthető módon — az ország belföldi piacának árait s ennek alapján szabályozzák a további termelést és általában a munkatempót az egész vonalon.

Pillanatnyilag a nemzetközi fapiac a korábbi orosz áresések hatása alatt áll. Ez az áresés nem volt ugyan túlnagy jelentőségű, ámde mégis alkalmas volt arra, hogy az őszi és téli kampányt is csökkentett árrendencia jegyében indítsa be. Az orosz árákhoz igazodtak a skandináv fatermelő államok árai is. Ezzel szemben Románia, Csehország és Jugoszlávia még mindig a korábbi szinten tartja magát az árakat illetően, aminek nyilván az a magyarázata, hogy az a három ország Német- és Olaszországgal kötött régebbi konvenciók alapján termelt árúját ezidőszert könnyűszerrel passzizozhatják.

Ami a közep európai fapiacot illeti — és ide számít Románia is, — pillanatnyilag szakörökben sem igen mondhatunk sokat. A helyzet azonban nem ad okot pesszimizmusra. Sőt: inkább optimisták a bransbelliek. Üzletkötések vannak és az őszi kiállítások cseppeket sem mondhatók rosszaknak. Ami a szorosban vett belföldi román piacot illeti, általában azt a tanulságot vonjuk le, hogy az idej tavaszi, nyári és őszi építkezési évad messzi mögötte maradt a tavalyi és tavalyelőtti évadnak. Ilyenformán a belföldi üzletek a puha- és műfában — nem voltak kiélegetők.

A Banatban nem igen történtek még olyan megnyugtató lépések, melyek a nagyobb városok, de főleg Timisoara zavartalan tűzifaellátását biztosítanák. Addig míg például a főváros vezetősége legújabbán kieszaközölte a CFR vezérigazgatóságánál, hogy a faszállításokkal kapcsolatosan Bucuresti részére speciális fuvarkedvezményt állapítson meg, a timisoarai illetékes hatósági közegek még semmit sem tettek ebben az irányban. Pedig többiben is szó volt róla, hogy a banati faszállítás megkönnyítésére a CFR-nél kieszaközölnek viteldijreduktiót.

Ami pedig a timisoarai tűzifaellátás perspektíváit illeti, — ebben a tekintetben most már augusztus közepén sem igen mondhatunk biztatást. Ha most az utolsó pillanatban nem történik valami, még komoly bajok lesznek.

Gazdasági hírek

Huszonkilenc italméresi engedélyt vontak vissza Banatban. A timisoarai pénzügyigazgatóság mellett működő egészségügyi bizottság a napokban több timis-torontalmegyei községben ellenőrzést tartott. A megejtett felülvizsgálat eredményeként 29

kocsmárostól vonták vissza az italméresi engedélyeket azon a címen, hogy nem tettek eleget az egészségügyi törvények vonatkozó szabályainak.

A timisoarai Arutözde közgyűlése. Az elmúlt vasárnap élénk érdeklődés mellett tartotta meg a timisoarai Arutözde évi közgyűlést. A közgyűlésen Titu Ionasiu elnök, volt parlamenti képviselő elnököt, aki élénk szavakban vázolta fel a tőzsde immár közel héteztendő tevékenységét. Az Arutözde általánosan fejlődik s évről-évre intenzívebben kapcsolódik be az itteni kereskedelmi élet irányításába. Ennek legbeszédesebb bizonyítéka az, hogy amíg hét évvel ezelőtt, tehát az alapítás esztendejében a tőzsde összforgalma 287 millió volt, 1937-ben a tőzsde bruttó forgalma immár az egy milliárd 60 milliót érte el. A különböző referátumok és felszólalások elhangzása után a közgyűlés egyhangulak a következő vezetőséget választotta meg a tőzsde élére: Ionasiu Titu, Deutsch Oswald, Brebenariu Vasile, Klein Imre, Birtler Adolf, Konrad András, Grossz Imre, Stoian György és Latter Mihály. A megválasztott vezetőség a maga kebeléből újból Titu Ionasiut választotta meg az Arutözde elnökévé. (f.)

Kik nyertek az Inzestrare beruházási államkötvények legutóbbi sorsolásán?

1000 lejt nyertek az alanti kötvények:

3518941—960	3523201—220	3526281—300
3551321—340	3553961—980	3556221—240
3559361—380	3560281—294	3560296—300
3560481—500	3566301—320	3570001—020
3573221—240	3577081—100	3582881—900
3583541—560	3585141—160	3588421—440
3594661—680	3610241—260	3613901—920
3627881—900	3640501—520	3641741—760
3642801—320	3643321—340	3646861—880
3646881—320	3663361—350	3662461—480
3671201—220	3682681—700	3686821—840
3697441—460	3711021—040	3711381—400
3714061—080	3729141—160	3772961—980
3732481—500.		

(Vége)

Oradean iskolásfiut teljes ellátásra felveszek

Uri család, otr. kóser koszt, gondos felügyelet, korrepetálás. Schapiráné, Str. Ciorogariu 15.

A MAGYAR ÉS A NÉMET GÉPIPAR EGYEZSÉGET KÖTÖTTÉK A BALKÁNI PIACOK ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓLAG

A magyar és német gépipari érdekeltség között a múltban is jöttek létre megállapodások, amelyeknek célja a német gépbehozatalnak oly szabályozása volt, amely bizonyos mértékig megvédhette a magyar ipar érdekeit. Most újabb tárgyalások folytak Német-metországgal a magyar és német gépipar képviselői között. Magyar részről Stromfeld Ferenc, a Vas- és Gépgyárosok Országos Egyesületének igazgatója vett részt a tárgyaláson, amelyeknek célja a Balkán-államok felé irányuló gépipari kivitelre vonatkozó megállapodás létrehozása volt.

Értesüléseink szerint a tárgyalásokon sikerült olyan megállapodásra jutni, amely a magyar gépipar számára a Balkán-államokban nagyobb exportlehetőségeket biztosít azáltal, hogy a német gépexport éles versenyt mérsékelni fogják. A megállapodás nem általános jellegű, hanem célja inkább olyan egyttműködés teremtése volt, amely első sorban a közszállításoknál teszi lehetővé az éles verseny kiküszöbölését.

Ritmikus torna-iskola

Str. Memorandului 2.

Rosenfeld Elka

asziszt. Fischer Vica

Ritmika, akrobatika, művészi tánc, fogyó- és gyógytorna. Legmodernebb metódus hölgyeknek és gyermekeknek. Információ és beiratkozás: szept. 1-től 1/3 és 5 között.

77 év — és sem reuma, sem köszvény.

Olvasni kérem azt az érdekes levelet, melyet Dr. ur ír nekünk Párizsból: „Szerintem nélkül az Urodonalról véleményét mondunk, szükséges, hogy előzőleg azazal rendszeres kúrát tartunk. Részemről ezt minden hónapban pontosan betartom és sem reumám, sem köszvényem nincs, pedig elértem a 77 éves kort. Tavaly ugyan cukorhaj tünetei kezdtek mutatkozni, de szokott Urodonal-kúrám hamar megszüntette azokat”. Ez annak köszönhető, hogy az Urodonal készítmény elaltatja a szervezetből a húgysavat annak sóit; a hangyasavat és a zoosterinát. A májat rendezhozza és ismét képesé teszi összes funkcióit. Az elvégzése: minden életkorban az Urodonal csak jótékony hatással lehet. Összetételén egészen kivételesen hatékony és már többször képezte kiváló orvostanárak tanárainyai valamint a párizsi Tudományos Akadémia és az Orvosi Akadémia közleményeinek tárgyát.

URODONAL

egészséget ad és meghosszabbítja életerejét.

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, augusztus 14.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.15: Hírek. 13.35: Motzoi-zenekar. Közben 14.15: Hírek. 15.30: Előadás gazdák részére. 19: Időszertű anyag. 19.17: Katonazene. 20: Tánccomezek. 20.25: Felolvasás. 20.40: Bojenescu Sándor ormán dalokat énekel. 21: Hírek. 21.10: Tánccomezek. Sporthírek. 22.30: Hírek énekesek lemezei. 23: Hírek. 23.15: Lemezek. Majd különböző hírek és sporthírek.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei. A. Solomon: Utirajzok. 8: Palesztinai héber dalest. 8.50: Slomo Arzi előadása az ország exportjáról. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest I. 13.30: Az Operaház zenekara. 15: Operett- és filmrészletek. 16.45: Szalonzene. 18: Magyar nóták. 19.35: Zenekar. — 20.30: Sport. 22: Zenekar. 23.30: Cigányzene. 0.15: Jazz-zenekar.

Hétfő, augusztus 15.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny. 13.15: Hírek. 13.25: Sibiceanu zenekar. Közben 14.25: Hírek, sporthírek. 15: Grozucu Sándor román dalokat énekel. 15.20: Időszertű anyag. 19.15: Julia-zenekar. 20.20: Felolvasás. 20.35: Alexandrescu Aurel nápolyi dalokat énekel. 21: Lemezek. Közben hírek. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: hírek.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. 8: Elia Epstein előadása a beduinok életéről. 8.20: Hangverseny. 8.45: Előadás földművesek számára. 9: Pontos idő, időjárás, ujdonságok. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 12.20: Előadás. 13: Cigányzene. 14: Honvédzenekar. 15: Lemezek. 16.30: Orgona. 17.35: Lemezek. 19: Ének. 20: Zenekar. 21: Történelmi játékok. 22.20: Zenekar.

Kedd, augusztus 16.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.15: Hírek. 13.25: Rádiózenekar. 14.15: Hírek. 14.30: Lemezek. 15.20: Időszertű anyag. 19: Műszaki üzenetek. 19.11: Lehár-ról lemezekkel. 20: Miculescu énekes énekel. 20.30: Szimfónikus lemezek. 21.25: Felolvasás. 22.30: Hírek, sporthírek. 22.45: Vendéglői zenek. Hírek külföldre.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek, az angol nevelés alapelvei. 8: Mose Smilansy előadása a jisuv keletkezéséről. 8.20: Rejtvényhangverseny. 8.50: M. Turublin előadása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsor keretében kamarazene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Ének. 13.50: Zongora. 18.15: Honvédzenekar. 20: Szalonzenekar. — 21.20: Lemezek. 23.05: Cigányzene. 0.10: Hanglemezek, hírek.

Kiadó október 1-re, esetleg már szeptember 15-re három szobás modern lakás Calde Regele Carol II. 41 szám, második emelet.

Tokió, augusztus 13. Fegyverszüneti tárgyalások, a szovjet kéri főnöke és sével folytatja szünet megkötés gyalások után dási szerződés. A Szakhalin batarincidens t viselő fiával a a határszélén letről a határ

Egyre határozottabban

Párizs, augusztus 13. El az ágyuk é határnál, alig volkelet felől nyomása alól, nyugtalanság nent. Ez alkalmes készülőde minden ok nél donban és Pá távirati jelent tünően nagymozott fel és korlatot tart. Gtring elre itemben nagy rodalom külöban hatalmas felhalmozni. A ket lát ezekben nyek az egyre német hadgyo összefüggésbe — Mire val kéri a „Le szen senkisen és senki sem a játékosnak kockára 8.20 politikáról va zó alkalomra geséget mut el?

A L'Oeuvre közvélemény t ségtől is óvj reket terjesz nak.

A párizsi metországi párizsi és lo lomáciai kör tenek.

Különösen tartják vesz seket. Allító nyugtató fel álligyminis A nyugta kozza az ol dese és a sp nek Franco Szimptomik

az olasz Franciaor velek kül szágba u vizsgálat many is

A spanyol mutatásnak politikát és

STERN-féle ori. kóser vendéglő Oradeán

Str. N. Iorga (vot Zöldfa-uoca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Transzilvánia vezető étterme, az utazó közönség kedvencei találkozhetya. Lakodalomokra és bankettekora külön magyterem.

ארתה. כשר

Orosz-japán megem- támadási szerződés?

Orosz határőrök rálöttek egy japán képviselőre

Tokió, augusztus 13. az orosz-japán fegyverszüneti bizottság Shuntern tábornok, a szovjet keleti hadseregének vezérkari főnöke és Cho japán ezredes vezetésével folytatja tanácskozásait. A fegyverszünet megkötése nyomán megindult tárgyalások után hir szerint a megemtamadási szerződés ügye is szóba kerül.

A Szakhalin szigeten újabb orosz-japán határcsúszás történt. Pasirogi japán képviselő fiával és néhány japán határőrrel a határszélén sétált, amikor szovjet területeiről a határőrök rájuk löttek. Két ja-

pán grancsár súlyosan megsebesült. Pasirogi és társai hangsúlyozzák, hogy ők mindvégig japán területen maradtak és egyáltalában nem lépték át az orosz határt.

— Letörök a fürdőhelyeken az oroszát. Burestiből jelentik: Tekintettel arra, hogy az idén a fokozott mértékben látogatott romániai fürdő- és gyógyhelyeken az üzérkedés újból fellángolt, az illetékes hatóságok szigorú utasításokat kaptak az ellenőrzésre.

Háborus készülődések Németországban?

Egyre hatalmasabb méreteket öltenek a német hadgyakorlatok. Gabonaráktárakat építenek a birodalom különböző pontjain. Ulevél-harc Olaszország és Franciaország között. Franco válaszában késlekedése veszélyeztetli az angol-olasz egyezményt

Párizs, augusztus 13. Alig csendesedtek el az ágyúk és fegyverek a mandzsúriai határnál, alig lélegzett fel Európa a Távolkelet felől fenyegető háborus veszély nyomása alól, — máris újabb háborus nyugtalanság tartja izgalomban a kontinentet. Ez alkalommal Németország rejtjelmes készülődéseiről van szó, amelyek nem minden ok nélkül keitenek riadalmat Londonban és Párizsban egyaránt. Berlińi távirati jelentés szerint Németország felülőn nagymennyiségű élelmiszert halmozott fel és szokatlan méretű hadgyakorlatot tart.

Göring elrendelte, hogy a leggyorsabb ütemben nagy raktárakat építsenek a birodalom különböző pontjain. A raktárakban hatalmas mennyiségű gabonát fognak felhalmozni. A Havas háborus készülődéseket lát ezekben az intézkedésekben, amelyek az egyre hatalmasabb méreteket öltő német hadgyakorlatokkal állanak szoros összefüggésben.

— Mire valók ezek az előkészületek? — kérdi a „Le Figaro” című párizsi lap. Hiszen senkise fenyegeti Németországot és senki sem gondol a zaklatására. Annak a játékosnak a vonaglása ez, aki mindent kockára akar tenni, vagy pedig tervszerű politikáról van szó, amely az első kínálkozó alkalomra vár, amikor a többiek gyengeséget mutatnak, vagy hibát követnek el?

A L'Oeuvre éberségre inti a francia közvéleményt, de ugyanakkor fejvesztettségűl is óvja. Leinti azokat, akik rémhíreket terjesztenek és közeli háborút jósolnak.

A párizsi sajtó láthatóan ideges. A németországi katonai intézkedésekről szóló párizsi és londoni híradások azonban diplomáciai körökben is nyugtalanságot keltenek.

Különösen a csehszlovák helyzet miatt tartják veszélyesnek a német készülődéseket. Állítólag a párizsi kormány megnyugtató felvilágosításokat kér a berlini külügyminisztériumtól.

A nyugtalanságot nagymértékben fokozza az olasz-francia feszültség növekedése és a spanyol önkéntes-ügy rendezésének Franco által való késleltetése is. — Szimptomikus jelenség, hogy

az olasz kormány megszüntette a Franciaországba szülő kollektív utilevek kibocsátását és a Franciaországba utazó egyéneket is előzetes vizsgálatnak vetik alá. A francia kormány is hasonló ellenintézkedésekre készül.

A spanyol helyzet kapcsán a Le Jour képviselőnek minősíti a benemavatózásai politikát és

Mussolini terhére írja, hogy Franco még mindig adott választ az angol jegyzékre az önkéntesek ügyében, ami egyre komolyabb bonyodalmakkal fenyeget.

Mussolininek — írja a lap — Franciaország lojális gesztusa és az angol-olasz egyezmény aláírása után az lett volna a kötelessége, hogy nyomban visszahívja az

olasz önkénteseket a spanyol frontról. — Sajnos, semmi sem történt ebben az irányban. Az angol-olasz szerződés függőben maradt és Róma és Párizs között is sokkal nehezebb ma a közeledés, mint rövid idővel ezelőtt. Ebben a tekintetben semmilyen jóakarát nem mutatkozik a római kormány részéről, sőt ellenkezőleg, a fellülől sugalmazot olasz sajtó egyre élesebb támadásokat vezet ellenünk.

A nemzetiek és a köztársaságiak is sikereket jelentenek

Salamance, augusztus 13. A nemzetiek közleménye szerint az atnai fronton a nemzeti erők folytatták előrenyomulásukat és megtörték az ellenség ellenállását, mintegy ezer halottat hagyott a harcmezőn. Az estramadurrai fronton a nemzeti erők elfoglalták Gama magaslatát és Cavazuela hegycsúcsot, Torroza és Las Carbases hegyeket, valamint Caboza de Grau falut.

A köztársasági hivatalos jelentése ugyanekkor tudt adja, hogy a köztársasági erők visszaverték a nemzetiek minden támadását a Segre folyó jobbpartján. A keleti fronton áttörték az ellenséges arcvonalat és elfoglaltuk Castea de Arnaut. Az estramadurrai fronton a harc folyik Cabazza del Buey helyiség körül.

Ralea miniszter értekezletre hívta össze a munkaadókat a munkaidő szigorú betartása érdekében

Ha egy hónapon belül nem változik meg a régi mentalitás, törvényt hoznak, amely lehetővé teszi a renitens munkaadó vállalatának bezárását

Bucuresti, augusztus 13. A munkarendet szabályozó új dekrétumok gyakorlati alkalmazása érdekében tegnap értekezletet tartottak a kereskedelmi kamarának, az UGIR-nak, a munkakamarának, a kereskedő tanácsnak, a magántisztviselőknek a kiküldöttei.

Az értekezleten Ralea miniszter rámutatott a megbeszélés fontosságára, hangsúlyozta, hogy ez az értekezlet hivatva van megtalálni a legmegfelelőbb intézkedéseket az üzletek és irodák napi órarendjének betartására. A vasárnapi munkaszüneti törvényt illetően Ralea miniszter leszegelte, hogy nem fogják többé eltérni bizonyos munkaadók visszaéléseit. Számos, a minisztériumba érkezett panasz szerint egyes vállalatok nem tartják be az asszonyok és gyermekek dolgoztatására vonatkozó korlátozásokat, sem általában a munkaidőre vonatkozó előírásokat. Mindez arra kényszeríti a minisztériumot, hogy megtörölő intézkedéseket alkalmaz-

zon. Ezek elkerülése végett apellál a munkaadókhoz és az alkalmazottakhoz.

Niculescu-Ritz, a kereskedő tanács nevében rámutatott a törvénykezés fontosságára. Elismeri, hogy bizonyos munkaadók visszaélnék hatalmukkal és nem akarják betartani a munkatörvényeket. Bejelenti, hogy teljes támogatást fog nyújtani a miniszternek, hogy az új törvények minél jobban alkalmazhatók legyenek.

A munkástörvények minél megfelelőbb gyakorlati alkalmazása érdekében, végül is az értekezlet a következőket határozta el:

1. A kereskedelmi kamarák és munkaadószervezetek hívjanak össze értekezleteket, hirdetések és körlevelek útján hívják fel tagjaik figyelmét a törvények betartására.
2. Alakítsanak vegyes bizottságokat a munkaadókból és munkásokból a munkafelügyelők vezetésével, amelyek naponta

Néha már tulkésó, de sohasem elég korai a helyes fogápolási megkezdeni.

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

razziázzanak az egyes városokban és bintessék meg a visszaéléseket elkövető munkaadókat.

Ezt a módszert próbaképpen egy hónapra fogják bevezetni. Ha a régi mentalitást nem sikerül megváltoztatni és az akció nem fogja meghozni a várt eredményeket, a kormány kénytelen lesz olyan törvényt hozni, amely az ellenőrző közegek számára lehetővé fogja tenni az engedetlen munkaadó vállalatoknak megszábot időre való bezárását.

Szeptember elsejéig változatlanul érvényben marad a kisebbségi lapok hirdetési tarifája

Bucuresti, augusztus 13. Röviden jelentik már, hogy Titeanu alminiszter, a minisztereinkörségi sajtóosztály vezetője és Hrisicu, az állami hirdetési osztály főnöke fogadták az ardeali kisebbségi napilapok küldöttségét. A küldöttséget Titeanu alminiszter fogadta. A küldöttség kérdése, hogy az interimar bizottság által kidolgozott hirdetési tarifát fix árnak vagy pedig csak maximálisnak tekintie, határozottan kijelentette, hogy a tarifát maximálisnak tartja és így a lapok a maximális áron belül szabadon határozhatják meg kereskedelmi hirdetési áraikat. Arra a kérdésre, hogy mindennemű hirdetés után meg kell-e fizetni a propaganda osztálynak a 25 százalékos részesedést, az alminiszter a következőket jelentette ki:

— A közeli napokban törvényrendelet jelenik meg, amely a sajtó és propaganda osztály felállításáról fog intézkedni. Ennek a törvénynek keretein belül fogunk intézkedni azokról a hirdetésekről, amelyek után a 25 százalékos meg kell fizetni, míg a többi hirdetések az egyéb lapok kiadóhivatalaira fognak tartozni és ezek után semmilyen részesedést nem kívánnak.

— A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifáradt egyének, akik csaknem kivétel nélkül már idültté vált székrekedésben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségekben szenvednek, igyanak reggelként égyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az ideális hashatjő összes jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kérdezze meg orvosát.

Az állami hirdetési iroda hatáskörébe fognak tartozni az állami, vármegyei, megyei és községi hirdetmények, valamint azoknak a vállalatoknak hirdetési, amelyeknél az állam egy-egy delegátussal vesz részt. A készülő törvénybe még két meghatározást vettek bele, még pedig azt, hogy az importőrök és állami szállítók hirdetési szintén az állami hirdetési iroda hatáskörébe tartoznak.

Tekintettel arra, hogy ez a törvénytervezet még nem készült el teljesen, a küldöttség kérte, hogy a tarifa alkalmazását halasszák el. A propagandaminisztérium ezt el is fogadta és 15 napos halasztást engedélyezett, vagyis az új hirdetési tarifa csak szeptember elsején lépne életbe. Addig a jelenlegi hirdetési árak maradnak meg úgy a keretes-, mint az apróhirdetéseknél.

reuma,
ny.
velet, melyet
srintem mi-
yt meadunk,
el rendszeres
t minden hó-
sem reumám,
edig érttem a
korhaj tünetei
ott Urodonal-
zokat”.
az Urodonal
zervezetből a
gyasavat és a
hozza és ismét
lak elvégzé-
Urodonal csak
hatékony és
orvostanok
Tudományos
émia közlemé-
NAL
eghosszab-
ét.
kban kapható.
BOR
s 14.
torna, rádióhir-
ztartási, orvosi
5: Motzoi-zene-
15.30: Előadás
anyag. 19.17:
ek. 20.25: Fel-
dor ormán dalo-
D: Tánclémezek.
ekések lemezei.
Majd különböző
Pontos idő, hi-
ei. A. Solomon:
er dalest. 8.50:
zág exportjáról.
9.30: Az angol
y.
raház zenekara.
t. 16.45: Szalon-
35: Zenekar. —
30: Cigányzene.
15.
torna, rádióhir-
5: Hírek. 13.25:
14.25: Hírek,
dor román dalo-
nyag. 19.15: Ju-
ás. 20.35: Ale-
oktat énekel. 21:
0: Hírek. 22.45:
Pontos idő, hi-
a beduinok éle-
5: Előadás föld-
es idő, időjárás,
ntisor keretében
utána hangleme-
gányzene. 14:
16.30: Orgona.
0: Zenekar. 21:
zenekar.
16.
torna, rádióhir-
ztartási, orvosi
5: Rádiózenekar.
15.20: Időszertől
k. 19.11: Lehár-
u énekes énekel.
21.25: Felolva-
22.45: Vendéglől
Pontos idő, hi-
ei. 8: Mose Smi-
kezéséről. 8.20:
M. Turublin elő-
rás, hírek. 9.39:
amarazene.
utána hangleme-
3.50: Zongora-
salonzenekar. —
gányzene. 0.10:
g már szeptem-
tern lakás Calea
ásodik emelet.
magyterem.

SPORT

Ma játszó Bucuresiben a Nemzeti Bajnokság első döntő mérkőzését

Cluj, augusztus 13. (Az Uj Kelet tud.) Az 1937-38-as év nemzetibajnoki küzdelme utolsó felvonásának színhelye lesz ma a bucuresi Ghilesti-pálya, ahol a Ripensia és FC Rapid csapatai a bajnoki címért első mérkőzésüket játsszák. Bár a mérkőzés gyakorlati jelentőségét a Közép-Európa Kupában való részvétel már elvette (mindkét csapat ebben részt vett), nem kicsi azonban a mérkőzés sportértéke, minthogy ez a bajnoki címért megy.

A mai találkozó győztesét, annak dacára, hogy az FC Rapid otthonában játszik, nehéz megjósolni. Lehet, hogy a pályaelőny és az FC Rapid csapatának jó formája a papírforma szerint a bucuresi csapat győzelmének esélyét jobban kidomborítja, az FC Rapid kisegelőerő győzelme azonban aligha lesz elég arra, hogy azt a jövő vasárnap Timisoara-ra a Ripensia ne tudná behozni. Mindenesetre a mérkőzés jó sportot, nagy küzdelmet ígér.

A játékot délután 6 órai kezdettel a bucuresi rádió közvetíti.

Viktoria-Industria Sármei

Cluj, augusztus 13. (Az Uj Kelet tud.) A morlaci tűzkárosultak javára rendezendő sportesemények programja során a Viktoria labdarúgócsapata ma az újdonsült B) ligés Industria Sármei együttesével barátságos mérkőzést játszik. A mérkőzésnek a jótékonyra való az ad különös jelentőségét, hogy a Victorianak voltaképpen ez első komoly szereplése a Nemzeti Bajnokság nyitánya előtt.

A mérkőzés 5 órakor kezdődik, a Viktoria a következő összeállításban játszik: Bosneac, Cocuban I—Felecan I, Páll—Pop III—Nistor, Cornea—Szántal—Cocuban—Felecan II—Capusan.

Előzőleg, 3 órai kezdettel, a Viktoria ifjúsági csapata Cluj ifjúsági kombináltjával mérkőzik.

Csak röviden...

Halálos baleset áldozata lett az utolsó bajnoki mérkőzés előtt az indiai Rangoon FC középcsapata, Bhusawat. Az elhunyt játékos 21 meccsen 37 gólt lőtt, aki ezzel a teljesítményével India góllövő rekordere lett. A bajnokság megnyerése után a Rangoon FC játékosai mezben kivonultak a temetőbe és a bajnoki érmet Bhusawat sírjára helyezték.

Az Európa-bajnoki uszóversenyek során Londonban tegnap este fejezték be a hölgyek műugróversenyét. A eredményhirdetésnél óriási dördalmámor tört ki az angol közönségen: nagy meglepetésre Slade kisasszony győzött! Az eredmény ez: A hölgy műugrás Európa-bajnoka Slade angol 103.60 pont, 2. Daumerlang német 102.28, 3. Child angol 100.40, 4. Heinze német 92.36, 2. Tholen holland 89.41.

Stella Walasiewicz, a világrekorder lengyel hölgyatléta Varsóban újabb világrekordot javított. A 80 méteres síkfutásban 9.6 másodpercet futott és ezzel saját 9.8 másodperces eredménye lekerült a világrekordok listájáról.

A Davis Cup idei küzdelmében még három mérkőzést játszanak le és pedig mindháromat Amerikában. Augusztus 12-14. között Bostonban Ausztrália és Japán csapata játsza le az amerikai zóna döntőjét, egy héttel később pedig ugyancsak Bostonban kerül sor a zónaközi döntőre, melyben az európai zónagyőztes Németországnak előreláthatólag Ausztrália lesz az ellenfele. A zónák közti döntő győztese végül szeptember 3-5 között Filadelfiában csap össze a Davis Cup-öt védő USA csapattal.

FIGYELMEZÉS. Világszabadalom! Impotencia már csak a múlté! A **Ossanova-készülék** (nem gyógyszer) használatával ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a leg súlyosabb impotenciában szenvedő férfi is visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 7 lejű bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm díszkrémen ezen tüneményes készület leírását. Készületek állandóan raktáron. **FICER, BUCURESTI, Căsuța postală 333.**

Lekéste a vonatot?

Nem tesz semmit. Egy óra múlva másik vonat indul ugyanabba az irányba. De nehegy arról is lekészen! Elmulasztotta az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzását. Augusztus 15.-én lesz a II. osztály húzása. Vásároljon idejében sorsjegyet, hogy résztvehesen a szerencse ezen ünnepén.

Akik elhanyagolták, hogy 1/4 sorsjegyet vásároljanak az I. osztály húzására, 250 leivel beléphetnek a játékba.

HOGYAN? Kérdezze meg sorsjegytársát.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

APRÓHIRDETÉSEK

Fakadák 1000-4000, vashordók 200-700 literesek eladó. Cim Káhnán Kálmán Sighet.

Iskolai tanulók, — egy-két fiu, vagy leány — teljes ellátást, lakást és gondos szülői felügyeletet kaphatnak egészséges, tiszta lakásban, uri családnál. Fürdőszoba, esetleg zongorahasználat. Kiváncra román és német társalgás. Cim a kiadóban.

Két felsőbb iskolás urigyermekek teljes ellátást kaphatnak izr. uricsaládnál. Külön szoba, fürdőszoba. Ehrenwald Cluj, V. Alexandri 8.

JÁRZSEKITÁBLA alumínumból tetszőtől, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közzendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Keresek 42 éves öcsém részére 28-30 éves jó zsidó nevelésben részesült, vallásos lányt, vagy özvegyet, aki megértő lelettársra lenne egy intelligens, érettségizett, nagyvárosban jó existenciával rendelkező kereskedőnek. Berendezés és 5-600.000 lej hozomány megkívánatik. Ugyanők kizárva. Csakis komoly érdeklődőknek válaszolok. Diszkrétció kölcsonk. Ajánlatot kérek „Megértő lelettárs” jellegre a kiadóhivataltal.

Segédék a konfekció és szövetszakmából, ügyes eladók ajánlataikat Fibra Petrosani címre küldhetik. Kirakatrendezők előnyben.

Megnőstülne 36 éves kereskedő vezető pozícióban, 2-300 ezer lej hozománnyal. „Komoly” jellegre a kiadóban.

Textil, rövidáru, kirakatrendezéshez is ertő segédet azonnal felveszek. Szombaton zárva. Fischer Alex, Brad.

Nyelvszakos zsidó egyetemi hallgató középiskolásokot pót- és felvételi vizsgára előkészítésére, román, francia és angol nyelvvírárt adna. „Szerényigényű” jellegre a kiadóba.

Bal Sachris előimádkozót keres a nagyünnepre Zálau ortodox hitközsége. Levelek Szinetár József elnök címére. Kötséget csak a felvett előimádkozónak térítik meg.

Fehérkészerész segéd, fiatal, ügyes felvétetik. Szgál ékszerész Arad, Str. Eminescu 13.

Elegánsan bútorozott különbejáratu nagy napos szoba, fürdőszobahasználattal, állandó bérletnek kiadó. Baron Pop. 13, ajtó 6.

Együttlő lej tőkével rendelkező, külföldön letelepedni szándékozó, üzleti érzékkel bíró ur, havi hatvannyolcezer lej jövedelmet hozó, rizikómentes vállalatra tehet szert, egy itt az országban prosperáló üzemmel kapcsolatosan. Teljes című, részletes levelet kérjük e lap kiadóhivataltához Clujra „Ritka alkalom, Arad” jellegre küldeni.

Nagyon rentábilis, konkurencia nélküli, állami támogatásban részesülő gyárhoz legalább 500.000 lejjel társ kerestetik. Ajánlatok „Ritka alkalom” alatt a kiadóba.

Uri családnál keresek teljes ellátást nyolcadikos leányomnak, külön szobával, rituális konyha nem feltétel. Cimeket „Liceul Regina Maria” jellegre a kiadóba.

Kiadó november 1-re magassföldszinti, uccal 3 szoba, előszoba, fürdőszobás lakás. Érdeklődni Str. Rudeanu 1 (volt Str. Surda). Háztulajdonosnál.

Közreműködő társat 300-400.000 lejjel kereskedelmi ügymókséghez keresek. Szakértelem nem szükséges. Uj Kelet kiadóhivataltal Satu-Mare, T. Dragos 14.

Vilányerőre berendezett „Medikágó”-féle vámmal minden elfogadható árban eladó. Cluj, Str. Mărăsesti 73.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MOZGO MUSORA:

A képm és a kémmő. Izgalmas kémmő a világháborúból. Főszereplők: Erich von Stroheim és Edwige Feuillere. Jön! Premier! Emberfaragó. Boris Karloff.

A MUNKAS MOZGO MUSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor kettős műsor:
I. A végzetes gondolatás. Társadalmi dráma. Főszereplők: Marcelle Chantal és Paul Bernand. II. A garcia futárja. Az évad legnagyobb filmságere. Főszereplők: Wallace Beery, Barbara Stanwyck és John Boles. III. Híradó.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Két szenzációs film egy helyért:
I. Paul Robeson, a világhírű néger baritonista filmje: A szabadság dala. II. Stan és Bran „Vadnyugati úrjárat.” Előtte Híradó és Mária királyné temetése.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Premier! Mindent érte. Főszereplők: Madeleine Caroll és Francisc Lederer. Műsor előtt: Mária királyné temetéséről felvett különleges film, mely 350 méter hosszúságban mutatja be a nagy királyné utolsó útját.

Hétfőtől:
Premier! Gyilkosság történt. Rendkívül izgalmas bűnügyi film. Főszereplők: Edward G. Robinson és Jane Bryan. A film előtt: Világhíradó.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premier! Elssler Fanny. Főszereplők: Lillian Harvey és Willy Birgel. Gyönyörű balett, tánc, revü. A film előtt: Mária királyné készült film és Világhíradó.

Hétfőtől:
Premier! A II-ik rapszódia. Paderewski egyetlen filmje. Műsor előtt: Világhíradó.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

Az éjjeli lovag. Főszereplők: Leslie Howard, Bette Davies, Olivia de Havilland. Hétfőtől:
Elssler Fanny. Lillian Harvey nagyszerű világfilmje. Káprázatos balett, tánc!

A THALIA MOZGO MUSORA:

Kettős műsor! Premier: A tolvaj és szerető (Párizs apacái). Pierre Blanchard nagyszerű filmje. Ezenkívül: Szines Popeye a kalózok szigetén. Szünet közben bemutatásra kerül a Láthatatlan ember-gépezet.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

Szenzációk szenzációja, — a világ legnagyobb, legjobb és legszebb filmrekeke:

I. Orgona virágzás. Jeanette MacDonald, Eddy Nelson. II-III. Micky Mausok. IV. Híradó. Csütörtöktől: Mária királyné öfelsége temetése. Jön: John Wayne. Hétfőn még vetítjük közkívánatra az Orgona-virágzás című csodafilmünket. Jeanette MacDonald és Eddy Nelson. Műsoron kívül: Mária királyné öfelsége temetése és két Micky Maus.

2 Czur Salom parcella eladó. Értekezni: Dr Hermann, Str. Iuliu Maniu 28.

Beivárosban iskolák közelében lakó izr. uricsalád iskolás fiut teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

Eladó új üzletberendezés. Érdeklődni a kiadóban.

Felhívás a néhai Bródi Emánnal nagyhálósabb tanítványaihoz! A folyó hó 5-én elhunyt nagymultu főrábbi volt tanítványai kezdeményezésére létesítve lett egy Chevra-Misnais és Sasz. Felhívjuk, hogy a résztvevni akarók beosztás végett jelentkezzenek Löwi Adolf, a néhai főrábbi nevelt alrábbi fiánál. Az eddigi hírneves jesiva további fenntartásához, amely Löwi Adolf alrábbi vezetésével fog működni, önkéntes adományokat, valamint a jelentkezéseket Bródi Izrael Satu-Mare, Str. Duca 3 fogja továbbítani.

Kiadó azonnalra 3 szoba és mellékhelyiségekből álló komfortos lakás, egyik szoba különbejáratu, továbbá több 1 szoba másodfalszerelvel, irodának vagy garzon lakásnak. Naționala Biztosító, Regina Maria 6.

Az első nő...
pitásának na...
gas erős, 20...
szamarat vol...
kódva erősen...
uton a száma...
előre és ugy...
né öt terhét...
megállt és m...
lokát. „Szam...
ni” — jegyez...
marakat haj...
tett rám. Ké...
ta az ostort...
Amint az ál...
sem tartja a...
sággal megf...
Mire szerenc...
zó thimiano...
„Sohsem sz...
mondta min...
számár húz...
Megkérdez...
Chanitah tel...
idefőnt csin...
például főzn...
fognak elro...
rendben tart...
tetni. — Eg...
szükség lesz...
„Fegyvertfog...
komolyan pi...
után felett...
ges lesz, azt...
tam, — meg...
hogyan nők is...
veszélyes a

A lassan...
rűlvett száza...
közepén áll...
egy élelmisz...
ból és vizes...
domb. Az a...
akik az első...
el. Főzni mé...
azonkivül ug...
petróleumlár...
nincs felépít...
hozza parad...
rancs. „Csak...
körülbelül n...
romszázötve...
pelkedtek va...
és a levegő...
idefőnt. Ha...
ási dupla...
ugy ez azt...
kell vágni...
a paradicsor...
és a sajt ad...
vedéllyel m...
tekintetem

Amint fell...
naptáviróáll...
állt egymás...
volt a napf...
riahba és a...
ahol a techn...
vérállomás...
lentőségük...
Valami elkü...
a technika...
elválasztja...
tábor ariszt...
mert nem v...
kát és, me...
nap, egyálta

WZO Az zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A CHANITAI ASSZONYOK

Irta: C. Z. KLOETZEL (Jeruzsálem)

Az első nő, akivel Chanitah megalapításának napján beszéltem, középmezsgés erős, 20 év körülinek látszott. Egy szamarat vonszolt maga után, megrakodva erősen matracokkal. A meredek uton a szamarat megragya nyakkal ment előre és úgy tűnt, mintha a lány cipelne őt terhével együtt. Közélemben megállt és megtörülte verejtékes homlokát. „Szamarakat nem szabad huzni” — jegyeztem meg bölcsen — „szamarakat hajítani kell”. Szeliden tekintett rám. Kérem, szólj halkán és átadta az ostort „hajtsa Ön a szamarat”. Amint az állat megérezte, hogy senki sem tartja a kötelet, váratlan gyorsasággal megfordult és lefelé iramodott. Mire szerencsésen visszahoztam, virágzó thimianok közt ült egy kövön. „Sohsem szabad általánosítani” — mondta mintegy magának — „néhány szamarat huzatni akarja magát”.

Megkérdeztem, hogy a tucat nő, aki Chanitah telepeseihez tartozik, mit fog idefönt csinálni. „Azt, amit mindenütt, például főzni és varrni, — itt sokat fognak elrongyolni. És a sátrakat rendben tartani. És konyhakertet ültetni. — Egyszerűen mindent, amire szükség lesz. — Ugy mint mindenütt”. „Fegyvert fogni is?” Gunyolódo szemei komolyan pillantottak fel. Kis szünet után felelt: „igen, löni is. Ha szükség lesz, azt is”. — „Hallja-e — mondtam, — meggondolatlanságnak tartom, hogy nők is jöttek Chanitahba. Idefönt veszélyes a helyzet. Botorság azt hin-

ni, hogy férfiak ne tudnának főzni, varrni, konyhakertet ültetni. Férfiak milliói tudták négy éven keresztül nélkülözni a nők segítségét. — Szép volt nagyon? — Háboru volt”.

— Látja és most nincs háboru még ha néha lövöldöznek is. És mi lányok nem vagyunk amazonok, még ha tudunk is a fegyverrel bánni. És ma mindenütt veszélyes a helyzet. Olvastam Hadassah-nővérekről, akik a legsúlyosabb zavargások idején naponta a jeruzsálemi Óvárosba mentek. Itt új telepet alapítanak. A telepeinken mindenütt vannak nők, — itt is legyenek. Ez nem női ambíció, ennek semmi köze az emancipációhoz. Tudjuk azt is, hogy a férfiak tudnak, ha kell — maguk is főzni, — bár — no ez egy külön fejezet. A mi életünk bajtársi alapon áll. Természetesen nem hoztak ide asszonyokat gyermekekkel; mi lányok különben mindannyian épügy önként jöttünk ide, mint a fiúk, senkit sem kényszerítettek... Az csak természetes, hogy nők is vannak Chanitahban, az magától értetődik. Minket is az hozott ide, ami a férfiakat, akár kötelességérzetnek, akár kalandvágyának nevezik is. Ha ezt magától nem érti meg, úgy nem is fogja senki sem megmagyarázhatni... Most tovább kell mennünk. Én majd huzom a szamarat, maga, ha akarja „hajthatja hátulról... a fődolog, hogy végre feljuttassam a bestiát...”

Az első ebéd Chanitán

A lassan növekvő drótsövényei körülvett százméteres négyzetnek, kellős közepén áll egy óriási asztal. Mellette egy élelmiszerládából, kenyérszakokból és vizeshordókból emelkedő nagy domb. Az asztal mögött 6-7 nő áll, akik az első chanitai ebédet készítik el. Főzni még nem lehet, nincs rá idő, annakivül ugyanis kioltaná az erős szél a petróleumlángot, amíg a konyhasátor nincs felépítve. Csak vajaskenyér lesz, hozzá paradicsom, olajbogyó, sajt, narancs. „Csak” vajaskenyér. Összesen körülbelül négyszázannal vagyunk. Háromszázötvenen reggel 4 óta talpon cipelkedtek vagy nehéz munkát végeztek és a levegő maga is étvágygerjesztő idefönt. Ha fejenkint átlag három óriási dupla kenyérszeletet számítunk, úgy ez azt jelenti, hogy 2400 szeletet kell vágni és megkenni. Ehhez jönnek a paradicsomos és olajbogyós zacskók és a sajt adagok. Ma délelőtt igaz szenvedéllyel munkálkodnak idefönt. De tekintetem minduntalan visszatér a

hat-hét nőhöz az árnyas fa alatti asztalnál. Kezüik alatt ég a munka — fel sem pillantanak róla. Akik a nehéz vaskarókat fölcipelték, akik a drótsövényen dolgoznak, akik a földet egyenesítik az első sátrak számára közben körülnézhetnek és láthatják munkájuk eredményét. A nagy asztal mellett asszonyok nem tehetik ezt. Ők csak a kenyéret látják, amelyet szelnek, a vajtartót, amelyről az adagokat vagdalják. Chanitah kibújik a földből — de számukra nem változott semmi, mintha Ein Charodban, Kirjath Anawimban vagy bárhol másutt állnának a konyhasátrak mellett. És ezért gondolom, hogy az ő munkájuk a legnehezebb. Lemondást követel, amit a többiektől nem kívánnak meg. És mondom meg nektek mi volt rám Chanitahban a legmélyebb benyomással? Hogy a hét nő a nagy asztal mögött még arra is talált időt, hogy papírszalvétába hajtsanak be minden egyes vajaskenyéret.

Morsejelek a napsütésben

Amint felkelt a nap berendezték a naptáviróállomást. Három heliográf állt egymás mellett és amint elegendő volt a napfény, továbbították Nahariába és az egész öblön át Haifába, ahol a technikum tetőzetén volt a testvérállomás felszerelve. A „leadók” jelentőségük teljes tudatában voltak. Valami elkülönítő volt körülöttük, ami a technika területétőlünk laikusoktól elválasztja. Mintha ők lettek volna a tábor arisztokratái, már csak azért is, mert nem végeztek nehéz fizikai munkát és, mert néha, ha nem süttött a nap, egyáltalában nem volt semmi dol-

guk. De amint keresztül törte egy nap sugar a felhőket, nálunk is és a tulsó oldalon is felragyogtak a morse ábécé jelzései, az arany pontocskák és vonalak.

Ehhez a csoporthoz tartozott egy nő is. Magas 30 év körüli, sötétkék munkazubbonyban, fején trópusi sisakkal, melyből aláhullottak hosszú, szőke hajfonatai. Nem mondhatom, hogy ő volt a csoport főnöke, de volt benne valami, ami a társai fölé helyezte. Talán csak az volt az oka, hogy olyan magasan állt ott és, hogy acélszírké bátor szemei oly merészen tekintettek

a távolba. Nagy messzelátót tartott a kezében, de alig használta, mialatt gyorsan és pontosan diktálta görnyedő társának a héber ábécé betűit, abban a sorrendben, ahogy azokat a kicsi csillógó pontok Haifáról leadták.

Ahogy ez a nő ott állt, telve erővel és határozottsággal, norvég-halásznőnek tarthaták volna, aki a tengerre tekint, amelyen férje, apja, fivére dolgozik. Önkéntelenül merül fel a gondolat — milyen nem zsidós típus. De Erec Jisráelben lassan megszokjuk, hogy nincs „nemzsidós” típus.

Bizonyos, hogy az a lány ott az adóállomásnál nem tartozik azokhoz a nőkhöz, akiknek legfőbb gondjuk, társaiknak még első este forró teát tölteni. Majdnem minden nép hagyományai szerint csak akkor alapozták meg igazán az új otthonot, amikor a tüzhely mellé telepedhettek. Persze, hogy nem olyan poétikus egy tucat petróleumfűző, mint egy nyílt lánggal lobogó tüzhely, de aki a vékony — másnap már golyónyomokkal ellepett — bádoggal mögül hallotta sisterségüket, az érezte — most igazán otthon vagyunk. És amikor rövidesen kilődították a konyhából, ahol örvendezni akart a szorgal-

„Szakácsnők” az őrhelyen

Félórával az első korty forró tea után esti szemléhez álltak sorba a szakácsnők is, gaffir-egyenruhában, köpenyben, puská és tölténytáskával. Beosztották az éjjeli őrseget, amelyben Malkah, Jochebed, Pnimah ép úgy szerepelt, mint Abraham, Gideon és Smuel. Bevalom fájdalommal érintett. A kis kővérke Chava nem is tudja, hogy kissé megvigasztalt, amikor a „piturim” oszloj-parancsszó elhangzása után leszedett néhány szál piros virágot és bedugta óriási köpenyének legfelső gomblyukába. És még, ha tudná is, akkor sem értené meg...

Köztudomású, hogy Chanitah még első éjjel megtámadták a terroristák és, hogy a vad lövöldözésben egy ember elesett, egy pedig súlyosan megsebesült. Másnap reggel találkoztam avval a lánnyal, akitől megtanultam, hogy némely szamarat huzni és nem hajítani kell. „Lövöldözött maga is tegnap?” — kérdeztem. „Nem, a mi őrsegünk már le volt váltva és nem kaptunk parancsot. Egész idő alatt a sátorban fekiüdtem”. — Megvonaglott a szája. „Azt hiszem az még sokkal rosszabb... Bizony úgy volt”.

Ezen a reggelen csupa komoly arc volt körülöttem, de csak egy kétségbeesett emberrel találkoztam. Idősebb chaverah volt (idősebb? negyven, talán negyvenöt, — de hatvanasnak látszott), akinek vissza kellett mennie a kvucájába. Volt valami belső baja, éj-

GDYNIA
Amerika Hajóstársaság S. A.
Rendszeres utas- és teherszállítás
ÉSZAK-AMERIKÁBA és KANADÁBA az új modern „BATORY” és „PILSUDSKI” motoros hajókkal Bucarestből NEWYORK-ba, vagy HALIFAX-ba, beleértve a vasuti utazást gyorsvonaton, vízumokat, szállodát, ellátást a kikötőkben 18.000 lejtől felfelé.
DEL-AMERIKA Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires a kényelmes „KOSCIUSKO” és „PULASKI” gőzösökkel kedvező árak mellett.
PALESTINA az s/s „POLONIA” óceánjáróval, turistaosztály 4.400 lejtől felfelé.
GDYNIA AMERIKA LINIA DE „NAVIGATIE” S. A. Bucaresti, Str. Poincaré 39. Telefon 4-22-31.

mas munka láttán, akkor megtudta, hogy Chanitah „nagy nap”-ja elmúlt és, hogy a mindennapi élet megfelelő-bezhetetlen szabályaival átvette uralmát.

jel súlyos rohama volt. Nem is lett volna szabad őt felküldeni, de nem volt szívük elutasítani a jelentkezését, mert egyike volt az ország első pionírjainak. Mellettem ült a rendőri motorbiciklin, kísértük a páncél teherkocsit, amely a sebesültet szállította Haifára. Egész uton zokogott. Amikor Haifán elköszönt, szölt: „A roham megszűnt, már nincsenek fájdalmaim. Oly szívesen maradtam volna, de tudom, hogy majd újra kezdődik. És odafele nem szabad betegeskedni... nem szabad senkinek sem terhére esni...”

A timisoarai
nyilvánosságú fiúliceummal és kereskedelmi liceummal kapcsolatos
kóser internátusban
az évi ellátási díj igen mérsékelt mind a két, mind a három, vagy a több ágyas szobákban lakók részére. A fiúliceum I. o. tanulói felvételi vizsgálatára szeptember 2-án, a kereskedelmi liceum V. oszt. tanulói felvételi vizsgálatára szeptember 5-én lesz. Prospektust küld az igazgatóság.

Érdekes újítást

vezetett be a Heinrich szappangyár a SENLASLO toalett- és fertőtlenítő szappan fogyasztói részére. Ugyanis, aki a Senlaslo-szappant csomagoló papírból 12 darabot összegyűjt, az bármelyik szappant árusító üzletben teljesen ingyen kap azokról egy darab azonos nagyságú Senlaslo-szappant. Ezen újítás által a közönség szélesebb rétegeiben és nagyobb mértékben fogják megismerni a ma már nélkülözhetetlen „Senlaslo-szappant, amely amellett hogy egyáltalán kellemes illatu piperecikl, több kiváló orvostanár egybehangzó szakvéleménye szerint tökéletesen fertőtlenít és annak használata megvéd a fertőző betegségek ellen.

A palesztinai zsidó társadalom strukturája

Az alábbi cikk nem az egész palesztinai zsidó társadalom strukturájáról szól, hanem a társadalom három legjelentősebb kategóriájáról csupán: a munkásságról, az ültetvényesekről és az ipari munkaadókról, vagyis a jisiv termelő rétegeiről. E három társadalmi réteg jellemrajzát adja és szociális helyzetük ismertetésével politikai magatartásukat is megmagyarázza. Tanulságos és érdekes írás, amelynek aktualitásából mit sem von le az a közhely, hogy e pillanathban a nagy politikai kérdések állanak a cionista közérdeklődés homlokterében.

1. A palesztinai zsidó munkásság

Az épülő zsidó Palesztinában fontos feladatot tölt be a munkásság. Munkások alatt általában olyan embereket szoktak érteni, akik a napi munkabérukból élnek. A palesztinai munkásság azonban olyan szerepet tölt be, mint semmilyen más nem az országban, tulajdonképpen ő vezeti magát az országépítési harcot. Nemcsak a műhelyében vagy az építési munkáiban dolgozik, hanem gazdasági tevékenységét is a földművelés területére terjesztve. Ezáltal a munkásság elsősorban nemzeti funkciót tölt be. És ez a szerep a munkásság karakterét is döntően meghatározza.

A munkásság kötelező Palesztinában olyan körök is tartoznak, amelyeket más országokban nem lehetne ehhez a kategóriához sorozni. A munkás a történelmi nézőpontból szemlélve, a földműves unokája. A kapitalista fejlődés következtében az emberek a faluról a városba költöztek, mert csábította őket a magasabb fizetés. A palesztinai munkás ezzel szemben sem a munkásnak a gyermeke, sem pedig a földművesé, hanem a középpolgár fia. Természetesen ez a palesztinai munkás más középpolgári elemekkel is találkozhat az országban. Erőse fűződik ahhoz, hogy a barátját, a „chavérját”, aki még az országban kívül tartózkodik, hozzá segítse az elijához. A palesztinai munkás a nép széles tömegeivel sorsközösségekben él. Tehát ha a palesztinai munkások hegemoniájáról beszélünk, akkor politikailag sohasem lehet azt a munkást érteni, akit más országokban értenek, amikor a munkásnak politikai szerepéről beszélnek. A palesztinai munkás nem a saját felszabadításáért és még csak nem is osztályának felszabadításáért, hanem az egész nemzet megváltásáért küzd. Ezért tud hát a palesztinai munkásság iparosokat és földműveseket is szervezetének aktív tagjává nyilvánítani, mert ezek között az egyébként szociális strukturában szögesen ellentétes osztályok között a zsidóság sorsközössége tartja a kapcsolatot. És mert a palesztinai munkásság olyan szorosan egybe van forrva Erec Jisraelel és a galutának zsidó tömegeivel, a palesztinai munkásnak politikailag is aktív szerepet kell betöltenie a cionizmusban.

2. Az ültetvényesek

Az ültetvényesek Palesztina lakosságának számszerűleg kis részét képezik. Palesztina narancsövezete teljesen körülhatárolt terület, amelyet nagyjából nem igen lehet. Az országban csak egy vidéke van, amelyet narancsfaikkal be lehet ültetni. A narancsövezet nagyrészt arabok dolgozzák meg. A narancsültetvényesek nem függenek Palesztina lakosságától. A termékek, amiket eladásra szánnak, nemcsak a palesztinai piacra csempészik, hanem legnagyobbrésze export céljait szolgálja. Általában egy termelő nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is függ az illető ország lakosságának hangulatától. Más a helyzet a narancsültetvényeseknél. Ők nincsenek Palesztina lakosságával olyan egymásrautalt szoros függőségi viszonyban, mint a többi kategóriák és ezzel magyarázható, hogy a narancsültetvényesek az országban egészen különös, sőt különleges politikát folytathatnak. A narancsültetvényes első jellemvonása az, hogy a közvéleménnyel ellentétben — nem áll azon az elvi alapon, hogy elsősorban zsidókat kell foglalkoztatni, hanem arabokat dolgoztatnak és harcolnak a palesztinai szervezetek zsidó munkásság ellen. A palesztinai zavargások és az általános sztrájk óta a narancsültetvényesek is lényegesen voltak nemzeti öntudatra ébredni és miután arab munkás nem akart dolgozni, zsidó munkásokat alkalmaztak. A harc Palesztinában még áll, legjobban esetben arról lehet szó, hogy fegyverszünet van. Nem lehet tudni, hogy a harc befejezése után le fogják-e vonni az ültetvényesek a jisiv nemzeti létének kizárólagos tanulságát: a zsidó munka elsőbbségét. Vagy pedig, ha el fognak simulni a bajok, újból vissza fognak térni a megbízhatatlan, de feltétlenül olcsóbb arab munkáshoz.

Az ültetvényesek politikailag a mandatárius rezsim megszüntetésének hívei. Azt mondják, hogy az angol mandatárius polti-

Tudjuk, hogy minden normális munkásszervezetnek két működési területe van. Az egyik, amelyen osztályának gazdasági helyzetéért küzd és a másik politikai terep, amely a gazdasági helyzetet megemlíti megemlíti és annak fokozatos emelését törvényhozásilag is biztosítja. A palesztinai munkásságnál ezt a második működési területet felváltja egy nemzeti jellegű politikai terep, ahol nemcsak a munkásság, hanem az egész jisiv politikai helyzetének megjavításáért harcol. Tehát a palesztinai munkásság politikai megnyilatkozása Palesztinában nem osztályjellegű és nem internacionális karakterű, hanem kifejezetten nemzeti.

Tudott dolog, hogy a bevándorlás mindig olyan országokba áramlik, ahol a bevándorló reméli, hogy megélhetési viszonyait és munkafeltételeit meg tudja javítani. A keleteurópai munkás máskülönből sohasem vándorolt volna ki Amerikába. A cionizmusban azon a szándékon kívül, hogy a kivándorlás által az életfeltételeket megjavítsa, a munkásnál ideális momentumok is nagy szerepet játszottak. De a nagy tömegeknek, mint olyanoknak, bizonyos gazdasági garanciákat kellett kapniuk, máskülönből nem mennek és nem is mehetnek egy olyan országba, mint Palesztina. Tehát a munkaviszonyok megjavításáért folytatott küzdelemben a palesztinai munkásság újabb alija lehetőségét kényszeríti elő. A palesztinai munkásság ezzel a zárt sorokban végzett cionista teljesítménnyel befolyást nyer azokra a körökre is, amelyek nem tartoznak közvetlenül hozzá, sőt a pályahelyzetüket tekintve, más országokban talán a legkifejezettebb munkásellenes agitációt fejtik ki. Vannak pl. jómódú körök, amelyek bár szervezetileg nem tartoznak a munkássághoz, minden egyes alkalommal a munkássággal együtt szavaznak. A jisivnak ma több, mint 450.000 zsidó lakosa van. Ezek közül 100.000 munkás van. És mégis látjuk, hogy a nemzeti intézményeknél a munkásság erősebben van képviselve, mint minden más réteg. Ugyanaz áll a kongresszusi választásokra is.

A palesztinai gazdaság hátrányára van. Őt év előtt volt az angol imperium híres birodalmi vámkonferenciája Kanada fővárosában, Ottavában. Az összes angol dominiumok összegyűltek ezen a konferencián és megállapodtak egy egységes vámpolitikában, amelyet azonban Palesztinára nem terjesztettek ki, éppen mert Palesztina nem dominium, hanem mandatárius terület. Ez a vámpolitikai a következőkből áll: ha egy angol dominium — mondjuk Dél-Afrika — áruját Angliába szállítják, úgy ez az áru az ottawai konferencia határozata értelmében vámentes. Ha azonban pl. a palesztinai narancsot szállítják Angliába, természetesen váment kell fizetni, ami az angol kiskereskedelemben megdrágítja a narancs árát és ennek következtében a forgalmat lényegesen csökkenti. Palesztina azáltal is hátrányt szenved, hogy a mandátum értelmében az ország, mint mandatárius terület az úgynevezett „nyitott ajtó” vámpolitikáját köteles követni. Ami azt jelenti, hogy az összes népszövetségi államok Palesztinába vámentesen tudják behozni áruikat, anélkül, hogy Palesztina a maga részéről ugyanilyen jogokat igényelhetne az illető országokkal szemben. Ez természetesen rendkívül kedvezőtlen állapot. Ha lemérjük az előnyöket és a hátrányokat, azt találjuk — mondják a narancsültetvényesek — hogy a legnagyobb hátrány abban van, hogy Palesztina nem az angol birodalom gyarmata vagy dominiuma. Ha az volna, úgy a gyarmati politika elveit vezetnék be, ami ha a nemzeti állam felépítését késettelté vagy megakadályozná is, de a narancs kivételét feltétlenül kedvezőbb gazdasági feltételek mellett biztosítaná. A narancsültetvényesek így bármely pillanatban hajlandók lemondani a mandátumról és Palesztinát angol kolóniává változtatni, csak hogy vámentesen szállíthassák a narancsot Angliába. Most természetesen lelkes hívei a felosztási

tervnek és az ilymódon létesítendő zsidó államnak.

A narancsültetvényesek másik taktikája ugyancsak alkalmas arra, hogy az aliját hátráltassa. Ez a taktika az arab munkások foglalkoztatása. Mindenki előtt érthető, anélkül, hogy ezt tovább kellene magyarázni, hogy ez a politika a zsidó munkások munkalehetőségét kisebbíti és a zsidó munka pozícióját veszélyezteti.

A narancsültetvényesek általános szervezetén (Hitachdut Haikarim) kívül egy másik szervezet is van. Ez a nemzeti érzelmi narancsültetvényeseknek a szervezete. Ez a szervezet a zsidó munkásság foglalkoztatása mellett tör lándzsát. Ezt a szervezetet Sucho-wicky magdieli ültetvényes vezeti, akinek eddig a Smilansky által vezetett többséggel szemben nem sikerült elég erősen és hatékonyan az új szervezet programját keresztülvinni.

Az ipari munkaadók csoportjára jellemző, hogy ők a zsidó munka alapján állnak. Ez nem csupán gazdasági jelenség, hanem azoknak az embereknek a tulajdonságából adódik, akiknek többsége ezt a szociális kategóriát képezi. Ezek az emberek nemrég jöttek az országba és legtöbbször cionista mult áll a háta mögött. Gazdaságilag úgy magyarázható meg ez a jelenség, hogy az ipari munkaadók legnagyobb része belföldi piacra van ráutalva, ahol a munkásság erős fogyasztónak számít.

A palesztinai ipar nem nehézipar. Csak kevés olyan üzem van, ahol európai fogalmak szerint a munkások nagy tömegét foglalkoztatja, legnagyobb részben kisebb műhelyekről van szó. Előfordulnak itt is konfliktusok, de általában a kisipari munkaadók jóbarátságban élnek a munkássággal. Az iparnak Palesztinában még olyan jellege van, amelyet nyugodtan lehet chalucának is nevezni. Természetesen itt is fenyegeti az arab munkásság dömpingje a zsidó egzisztenciát, de kézműveségi és ipari munkára az arab munkás alig jön számításba és a fogyasztási arányzása sem olyan nagy, hogy a palesztinai ipari termelés szempontjából számbejöhessen, annak dacára, hogy ezen a téren is jelentékeny fejlődés észlelhető. Itt kell megemlíteni, hogy az ipari munkásság meglehetősen mértékben meggyorsítja a kolonizáció tempóját az aránylag magas munkabérrévén. A palesztinai ipar fejlődését nagy mértékben elősegíti a zsidó közvélemény, amely a Toceret Haarec fogalmát igyekszik népszerűsíteni.

Eladók:

TARTÁNYOK: 5-3000 m² úrtartalomig
 ÖNTÖTTVAS-OSZLOKOK: 7" átmérővel, kamantnyuval
 GAZCÖSÖVEK: 5"-ig, csőszelvények, szelepek, csapatok, tolatyuk, 5' méterig
 DIESELMOTOR: 200 HP.
 GENERATOR, HAROMFAZISU: 100 K. V. A. 220 V. 560 P., 80 K. V. A. 550 V. 42-50 P.
 SZIVATTYUK: gözzszivattyuk, transmizsziós szivattyu, turborszivattyuk.
 GÖZKAZÁNOK: Tischbeinkazánok 250-260 m² 30-40 m² tulhévítővel.
 GÖZGÉPEK: 160-180, 20, 16, 3 HP.
 VASGERENDÁK: I. U. szögvasak, különböző profil és hosszban
 VASLEMEZÉK: 4-12 mm. vastagságban és különböző méretekben.
 BORDÁS LEMEZÉK:
 LÉGKOMPRESSZOROK: gözzel való dírekt és transmizsióval való meghajtásra
 AMMONIAKKOMPRESSZOROK 250-300.000 és 60-70.000 caloria óránkénti teljesítménnyel
 SZÜRŐ-PRÉSÉK: különböző nagyságban, hidraulikus és kézi elzárással
 RECTIFICATIOS BERENDEZÉS: Heckmann-colonneval.
 OLAJRAFFINACIO: teljes berendezés
 HORDÓGYÁR: Teljes berendezés, 100-300 literes fahordók gyártására. Teljesítménye 200 drb. hordó 8 órai munkaidő mellett. A gépek külön is eladók.
 HIDMÉRLEG: iparigény részére, 35 tonnás, Schamber sistema, jelző készülékkel.

Érdeklődők közelebbi adatokért
Fanto S.A.R. de Petrol
 ORSOVA (Jud. Severin) vagy TULEAGD (Jud. Bihor) céghez forduljanak.

Togal gyorsan és biztosan hat
 Újidegcsaba | Ideggyógyalmak
 Rheuma. Kérvény | Hílyes betegségeknek
 tüdő- és vértárgyalmaknak
 Togal oldja a húgysavat! Erősen bakteriumölő! Még elhanyagolt esetekben is hatásos! 7000 orvosi szakvélemény!
 Egy kísérlet meggyőző!
 42. 14 és 3. utca, Budapest, I. ker. Lel. 128., 12. - 14. sz.

Egy „illegális” bevándorló odisszeája

Tel-Aviv augusztus eleje.
 A telavivi Hadassza kórházban fekszik F. M. fiatal chaluc. Transzilvániából akart Palesztinába vándorolni. Miért is állást vállalt az egyik Constanța és Palesztina között közlekedő hajón. Hónapokon keresztül dolgozott rajta, abban a reményben, hogy egyszer majd partraszállhat az Ereben. Az ilyen alkalom azonban igen ritka. Erős az ellenőrzés. A büntetés szigorú: nemcsak börtönbüntetés és hazaszállítás, de annak a veszedelme is, hogy többé soha nem térhet vissza Palesztinába. Ezért aztán vármia kellett.

A minapában a hajó újra kikötött Palesztinában. Tel-Aviv fiatal kikötőjében ismerőssel találkozott F. M. Megpróbált valami tervet kieszelni, hátha most partra szállhat. A hajóskapitány azonban személyében felelős azért, hogy személyzete ne kövessen el törvényellenességeket idegen kikötőkben. Eszrevette F. M. szökési szándékát és bezárta egy kabinba, arra az időre, míg a hajó Tel-Avivban időzik. Mikor aztán a hajó tul volt a veszélyes zónán, F. M.-et kieresztették.

F. M. a tengerbe ugrik

Nyolc kilométernyire fehérltek még a palesztinai partok. F. M. olyan sokat hallott már áldozatosságról az új ország építéséért, hogy ő is vállalkozott egy áldozatra: a tengerbe ugrott, hogy partra uszva érhesse el Palesztinát. A palesztinai tengerparton bőszen nagyon a tenger hullámai.

Nyolc órán keresztül kellett küzdenie velük, míg elérte a tengerpartot. Ott pedig kimerülten, éhesen összesett és órákon keresztül eszméletlenül fektőd.

A beduin táborban

Mikor magához tért, késő estére járt és ő ott fektőd magánosan kis, rövid uszónadrágban. A közelben fények csillogtak. Nem tudta, hogy az ott Herziá és hogy a városka környékén sok zsidó kolónia van, ahol védelmet kaphat a zsidó vándor. Elindult, emberit lenyit keresni, az elhagyott tengerparton.

A sejk oltalmában

A sejk oltalmába vette az idegent. De a környék arabjai között már elterjedt a híre, hogy meztelen „jalud” került a beduinok fogságába. A mufti egyik terrorcsapata hatolt be a táborba és magának követelte a foglyot. A sejk azonban állta a fogadalmát. A sejk nem adja ki az idegent, ha az oltalmába ajánlotta magát. Pláne, hogy az idegen súlyosan beteg, lázasan, valamely érthetetlen európai nyelven zaggyal álmalban. A pusztá beduinjai nem értik ilyesmiben a tréfát. Még harcra is szálltak volna a terroristákkal, a furcsanyelvű, meztelen idegen szabadságáért.

A terroristák elhagyták a beduintáborot, mert úgy látszik, ezt a fogadalmat még ők is tiszteletben tartják. És F. M. tovább vizionálhatott lázálmalban az egyik beduin sátor gyékényén. De reggelre virradva valamit kellett tenni a meneküléssel. A sejk parancsára értesítették a herziái rendőrséget. És a rendőrség kiszállt a táborba, átvette a nagybeteg foglyot. Illegális bevándorló. Előbb Herziába vitték, ahol kissé magához tért és igazolta személyazonosságát.

Az orvos megállapította, hogy az uszástól és a megerőltetéstől tüdőgyulladást kapott. Behozták Tel-Avivba, ahol a Hadassza egyik ágán még mindig súlyos, de már nem életveszélyes állapotban fekszik. Az életnek meg fogják menteni. De vajjon Palesztina számára megmentik-e? Most próbálkoznak vele, hátha sikerül, kauciót letéve pár hónapig biztosítani a benttartózkodását. És aztán talán itt is maradhat, az országban, amelyért alaposan megszenvedett.

Mert ilyen cudarul rossz ez a korszak, amikor olyan nagyon nehéz egy zsidónak még a hazatérés is...

Barzilay István

Olvassóinkhoz. T. idén május 1-e v. nyomdai munkásság. Nyomdaipari Munkások Szövete augusztus 15-ét, je. az ünnepnapra je. összes nyomdákba és a többi lapokba jelenhetik meg. L. szerdán a rendes i.

— Augustus 2. nyugdíjakat. B. ták az a augus. díjletrvények ki. kézirátot. A ki. millió 870 ezer le. augusztus 20-án i.

— Betiltják a. tibi jelentik: A. sága tegnap ült. kező közlemény. geri termék ki. ezen termék ki. kivitel a jövőben szabadon eszköz. szágokba és kilr. államokba a gab. kötelező értétes. ritásokat alkalm. a fenti bizottság végezhető.

Ki lesz a...

Hol fordul... asszony, mint a... don, kurszalón... Mindenkinék r... kisebb hiba is... östönét. Nem... gyobb tetszést... cája lehetővé t... legelegasabb... Azt fogja m... találni, ki a t... folyás dacára... rü bőrénék á... örízze. Irigyke... ki fogja mind... nagy díját. Á... és más káros... tejből előáll... crème-vel, mel...

— öt timis... semmisítette a... lentik: Az o... mák felülvizsg... póban folytatj... rium külön b... Namara terüle... szek annak... kamara révén... zoló irataikat... érthető ideges... tést. A napo... a minisztérium... mák ügyében... hatóságokkal... lomáját semm... tőlük a mielő... öt orvos köz... az ötödik své... mán orvos é... tett és nemr... másk neves... szissal rende... már évekké... tévedésből, a... ban vonták... másk zsidó... hitünöb... őszinte sajná... ezentul nem... nisztérium... azonnal vég... orvos már k... hogy nem fo... nisztérium f... hatállal le... intézkedett... érdekelte... egyébként m... lomák meg... a közigazga... lebbezést a... lebbezés tíg... és addig eg... Különösen s... aki közism... tevékenység... rendelkezik... tartotta fer...

HIREK

Olvasóinkhoz. Tekintettel arra, hogy az idén május 1-e vasárnapra esett és így a nyomdai munkásság egy ünnepnapról esett, a Nyomdaipari Munkaadók és a Grafikai Munkások Szövetségei közös bizottsága augusztus 15-ét, hétfőt árszabályozási kötelező ünnepnapra jelölt ki. Emiatt hétfőn az összes nyomdáknak szünetelni fog a munka és a többi lapokkal együtt az Uj Kelet sem jelenhetik meg. Lapunk legközelebbi száma szerdán a rendes időben jelenik meg.

— Augusztus 20-án fizetik a fizetéseket és nyugdíjakat. Bucurestiből jelentik: Ma irták alá az augusztus havi fizetési és nyugdíjleltetések kiállítására vonatkozó királyi kéziratot. A kiállt összeg 1 milliárd 278 millió 870 ezer lej tesz ki. A kifizetések augusztus 20-án kezdődnek meg.

— Betiltják a tengeri kivitelét. Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott ülése után a következő közleményt adta ki: Tekintettel a tengeri termék kivitelére, elhatározást nyert ezen termék kivitelének betiltása. A tengeri kivétel a jövőben minden korlátozás nélkül szabadon eszközölhető a szabaddevizájú országokba és kilíring utján az erősdevizájú államokba a gabonakiviteli bizottság előzetes kötelező értesítése mellett. A valutamegsemitőket alkalmazó országokba a kivétel csak a feletti bizottság által kiadott engedéllyel végezhető.

Ki lesz a strand szépe?

Hol fordul meg egyszerre annyi szép asszony, mint a fűrészeszék alatt a strandon, kurszalónban, vagy a sétatereken? Mindenkinél rajtuk a szeme, már a legkisebb hiba is felkelti mások kritizáló ösztönét. Nem az fogja azonban a legnagyobb tetszést aratni, kinek telt pénztárcája lehetővé teszi, hogy a legraffináltabb, legelegánsabb tolettékkel szerkezhesse be. Azt fogja mindenki a legelragadóbbnak találni, ki a tüzelő nap és más káros befolyás dacára érli a módját, hogy gyönyörű bőrének ápoltságát és üdőségét megőrizze. Irigykedés nélkül, egyhanguan neki fogja mindenki itélni a szépségverseny nagy díját. Ápolja ezért bőrét napégés és más káros befolyások ellen a tiszta tejből előállított Milkuderm-Milchfettcrème-vel, mely szépít, fiatalít és — győz!

— Öt timisoarai orvos diplomáját megszüntette a minisztérium. Timisoaráról jelentik: Az orvosi és gyógyszerészeti diplomák felülvizsgálását egyre fokozottabb tempóban folytatja a közegészségügyi minisztérium külön bizottsága. A timisoarai orvoskamara területén élő orvosok és gyógyszerészek annak idején együttesen, az orvoskamara révén juttatták el Bucurestibe igazoló irataikat és azóta, hónapok elteltevel, érthető idegességgel várták a bizottság döntését. A napokban megérkezett Timisoarara a minisztérium első leirata az orvosi diplomák ügyében és közölte az illetékes városi hatóságokkal, hogy Timisoaran öt orvos diplomáját semmisítette meg, illetve megvonta tőlük a működési (libera practica) jogot. Az öt orvos közül kettő román, kettő zsidó és az ötödik sváb. Érdekes, hogy az egyik román orvos éveken át közölgötölgette teljesített és nemrégiben vonult nyugalmába, míg a másik neves belgyógyász és széleskörű praktissal rendelkezett. Az egyik zsidó orvos már éveken ezelőtt meghalt és így nyilván tévedésből, az iratok benyújtásának hiányában vonták meg tőle a „működési jogot”. A másik zsidó orvos egyike Timisoaran a legkiválóbb fogspecialistáknak és betegek ösztinte sajnálkozással vették tudomásul, hogy ezáltal nem folytathat gyakorlatot. A minisztérium döntését ugyanis bírtokon belül, azonnal végrehajtják. A városi tisztifőorvos már közölte is az érdekelt orvosokkal, hogy nem folytathatnak gyakorlatot és a minisztérium rendelkezései értelmében azonnali hatállyal lezárta rendeléseiket, egyben pedig intézkedett a címtáblák eltávolításáról is. Az érdekelt négy timisoarai orvos, akikkel egyébként még hivatalosan nem kötötték diplomáik megsemmisítésének jogi indokolását, a közigazgatási bírósághoz nyújthat be fellebbezést a minisztérium döntése ellen. A fellebbezés ügye azonban hónapokig eltarthat és addig egyikük sem folytathat gyakorlatot. Különösen súlyos a zsidó fogorvos helyzete, aki közismert jótékonyasági és emberbaráti tevékenysége miatt semmiféle vagyonnal nem rendelkezik és kizárólag a napi praktissal tartotta fenn magát.

— Kártya és történelem. A kártyáknak nyomát — mint az a rendelkezésre álló adatokból megállapítható — a XIII. században már Olaszországban megtalálhatjuk. Francia utazók nyomán Lenguerre abbé megírja, hogy ezeken a kártyákon egy pápa, egy császár és négy fejedelem alakja volt látható. Ezek címereinek színe volt a kártyák színe. Olaszországból azután legelőször Franciaországba terjedt el a kártya. 1390-ben a gyengeelméjű VI. Károly mulattatására készítettek kártyákat, amelyeknek alakjai már ekkor történelmi személyek voltak. Ez a szokás később is megmaradt. A treff királynő neve Angina volt, a latin regina (királyné) szó változata. Ez a királyné VII. Károly feleségének, Anjou Máriának arcása volt és Jacquemanin Gringonneur, korának legjelesebb mestere, festette. A káro dámtól Rachel-nek nevezték Sorel Agnesről, akinek a király adata ezt a becenevet. A pikk dáma Palas volt és az orkansi szüzet ábrázolta. A kór dáma Isabeau királynét ábrázolta és Judith volt a neve. A pikk király VII. Károly királyt ábrázolta, továbbá Lahire és Hector, VII. Károly vitéz hadvezérei voltak. Ők képviselték a kártyákon a nemességet. A többi kártyák katonákat ábrázoltak. A kártyák színei is katonai vonatkozásúak voltak. A sziv: bátorságot, a pikk és káro különféle fegyvernemeket jelentettek. Az „ász” — eredetileg régi római pénz (as) neve — a katonai kincstart jelentette és innen is származott nagy értéke.

— Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel felelőrekor egy pohárral bevéve — a gyomorbelesatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az emésztést és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

— Calinescu forradalmi újításai a tanszemélyzet áthelyezésének terén. Bucurestiből jelentik: A Timpul megállapítja, hogy Calinescu nemzeti nevelésügyi miniszter forradalmi újítást vezetett be, megszüntette a tantervek áthelyezéseinek titkos indokolását. A jövőben az áthelyezésekkel együtt nyilvánosságra hozzák azok indokolását is. A miniszter reméli, hogy a példát a többi minisztériumok is követni fogják.

— Clujról Cernăuțiuba egy és egyenyedóra, Budapestre 2 óra 10 perc alatt. Már június 15. óta közlekedik a Cernăuți-Cluj-Arad vonalon a Dragon kétmotoros repülőgép, amely szenzációs előnyöket nyújt a közönségnek. A géppel Clujról Cernăuțiuba egy óra 15 perc alatt, Budapestre 2 óra 10 perc alatt lehet repülni.

— Büntet a belügyminiszter. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter több közigazgatási tisztviselőt súlyos fegyelmi büntetéssel sújtott. Így többek között arra kötelezte Anghelina Iosif volt sagai aradmegyei főszolgabíró, hogy Miadin Sever szolgabíróval együtt 9714 lej hiányzó összeget fizessenek be Saga község pénztárába. Hasonló büntetést kapott Stefanescu Florian halmaugli szolgabíró. Ugyanakkor fegyelmi uton a következő körjegyzőket helyezték rendelkezési állományba: Foarstan Coloman Mesteacan (Cluj-megye) közokirathamisítás és Guga Sabin Livada (Hunedoara-megye) meg nem engedett mozgalomban való részvétel miatt.

— Vasárnap a fodrász- és borbélyüzletek nyitni kötelesek. Dr Horvat rendőrkésztor tegnap magához kérte a sajtó képviselőit, akiket felkért annak közlésére, hogy a Monitorul Oficialban megjelent legújabb törvényrendelet a többek között a következőket írja elő: A fodrász- és borbélyüzletek vasárnapokon és ünnepnapokon déli 12 óráig nyitva tartani kötelesek. Ezzel szemben hétfőn és tünnepet követő napon az üzletek szintén 12 óráig zárva tartandók. A rendőrkésztor nyomtatékosan felhívja az érdekeltet figyelmét a törvényrendelet szigorú betartására, mert ellenkező esetben a törvény idevonatkozó szakaszát alkalmazzzák a kihágókkal szemben.

Trilysin

TUDOMÁNYOS HAJERŐSÍTŐ SZER

KOMOLY PROBLÉMA - KOMOLY MEGOLDÁSA

Trilysin tudományos készítmény. Eltávolítja a korpát és megerősíti a hajhagymákat, miáltal Trilysin megakadályozza a kopaszodást

Használjon naponta Trilysint.

— Megülte a villanyáram a vigyázatlan táncost. Tegnap este nyolc órakor halálos végű szerencsétlenség történt Turák Kálmán helybéli géplakatosmester Calea Traian 17. szám alatti műhelyében. Lőrinczi György 16 éves merai illetőségű mechanikus inas egyik villamosgépen dolgozott, közben vigyázatlanul hozzáért a magafeszültségű vezetékhez és az áram halálra sújtotta. Mire rátaláltak, a szerencsétlen fiu szénégett. Dr. Căna, a kihívott mentőorvos már csak a beállott halált állapíthatta meg. Pop Jaco, szolgálatos rendőrtiszt megállapítási szerint, a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

Lángész és életkor

A Harvard-egyetemen állandó vita folyt arról, melyik a legkedvezőbb időpont, hogy a nagykortók legszebb munkáikat létrehozzák. Stoeff tanár most összeállította azoknak a férfiaknak sorát, akik élemedett korukban alkották legszebb munkáikat. Stoeff előadása után beszűntették az évek óta tartó nagy vitát, még pedig az öregek javára. Néhány adat Stoeff felsorolásából: Mascagni tul volt a negyvenötön, amikor a Paraszbecsületet komponálta. 71 éves korában írta a Nero című operát, melynek művészi kivitelezését példaképpen állítják minden muzsikus elé. — Verdi 74 éves korában írta az Otbellót, 80 éves korában a Fallstaffot és 86 éves korában a világ legszebb Ave Máriáját. — Goethe 80 éves korában fejezte be a Faustot. — Tizian 93 éves korában festette meg a lepantói ütközet című óriás vásznát. — Shaw 30 éves korában még teljesen ismeretlen volt s az ezt megelőző tíz évben összesen sem tudott 5 fontot megkeresni íráisaival. — Ford, az autógyáros tüzte tulajdonképpen 60 éves korában kezdett felvirágozni. — Pirandello hatvan éves korában még sehol sem volt, 77 éves korában érte el legnagyobb sikerét. — Wells 69 éves korában alkotta legnagyobb művét, az „Önéletrajzi kísérletet” és Defoe Dániel, hatvanéves volt, amikor Robinzónját megírta. Végül Hindenburg 61 éves korában aratta a tannenbergi győzelmet, minden idők legnagyobb hadisikerét. Ily magyságot felvonultatása után senki sem csodálkozik azon, hogy Stoeff is fényesen megnyerte a maga csatáját.

— Néhai Goldberger Farkas huedini főrabbi halálának évfordulója f. hó 18-án lesz megtartva. Weisz Sámuel, egy. elnök. — Orvosi hír. Dr. Herskovits Lajos fogorvos Reg. Ferdinand 121. szabadságáról hazaérkezett, rendelését újból megkezdte. — Egész sor lengyel lapot tiltottak ki Danzigból. Varsóból jelentik: Hét lengyel lapot, köztük az Ilustrowanny Kurjert és a Goniecet, kitiltottak hat hónapra Danzigból.

— Agyvérzésre hajlamos idősebb emberek-nél, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű béliürülésük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve — sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

— Elítélt timisoarai vasgárdisták. Timisoaráról jelentik: A timisoarai állambiztonsági hivatal még hónapokkal ezelőtt tiltott vasgárdista szervezkedést lepezett le. A szervezkedés vezetőit elfogták és a katonai törvényszék elé állították, amely hosszabb szabadságvesztésre ítélte őket. Büntetésük kitöltése után a hatóságok kényszerlakhelyet jelöltek ki számukra és azóta ott tartózkodnak. Az ügynek még nem tartott tárgyalást a katonai törvényszék. Közülük kettőnek az ügye most került a katonai törvényszék elé, névszerint Dubovan Moise és Tomtei Constantin fiatalembereké, akik annak idején szintén résztvettek a vasgárdista szervezkedésben. A katonai törvényszék előtt a két vádlott ártatlanságát hangoztatta és felmentőt ítéletet kért, a királyi vádbiztos azonban az állam biztonsága érdekében példás büntetés kiszabását kérte. A katonai törvényszék rövid tárgyalás után Dubovant és Tomtecot fejenként hathavi börtönbüntetésre és 5000 lej pénzbírságra ítélte, egyben pedig politikai jogait három évi időtartamra felfüggesztette. Az elítélt vasgárdisták nyomában megkezdtek büntetésük kitöltését a timisoarai katonai fogházban.

Thalia Mozgó!

Vasárnaptól kettős premier!

A tolvaj és szerető

(Párizs apacsa)

Fősz.: PIERRE BLANCHER.

Szines Popeye a kalózkod szigetén

Szünet közben bemutatásra kerül a LATHATATLAN EMBER-GÉPEZET. Rendszeres mozihelyárak!

— Elmozdítottak egy törvényszéki elnököt, aki öt évig a lakásán tartott egy aktacomót. Bucurestiből jelentik: Iamandji igazságügy-miniszter súlyos hivatali mulasztások miatt felfüggesztette állását Ioan Ciocanu hoi-tini törvényszéki elnököt. A felfüggesztést elrendelő igazságügyminisztériumi határozat megállapítja, hogy a törvényszéki elnök egy nagyborszábaú sikkasztási ügy iratcsomóját öt éven át lakásán tartotta. Felfüggesztette továbbá az igazságügyminiszter állásától August Otteleith cernăuți közjegyzőt is, aki ellen az a súlyos gyanu merült fel, hogy csalásokat és sikkasztásokat követett el.

Convocare

Societatea Sportivă „Haggibbor” Cluj, prin prezenta invită pe membrii săi la adunarea generală extraordinară ce va avea loc la 15. August 1938, orele 21 seara, în localul Societății din Cluj, Str. Stroescu Nr. 7/b, cu următoarea ordine de zi:

1. Modificarea actului constitutiv al societății.
  2. Modificarea statutelor societății.
- ss. Dr. Hermann Ludovic președinte.

ss. Schwartz Herman secretar general.

SCHWARTZ MENYHÉRTINÉ orth. zsidó

Leánynevelő Intézete — internátusa

felvessz növendékeket 1938—39. tanév re. Ertizedes tapasztalat! Ideális központi fekvés. Minden iskolához közel. Tökéletes tanárnői felügyelet. Zene. Idegen nyelvek. Prospektus. Referenciákkal az oradeai orth. zsidó leánygimnázium igazgató-sága szolgál. Az intézet székhelye ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 8. Telefon 12-11.

Praktikus továbbképző

kereskedelmi tanfolyam

az orth. zsidó leánygimnáziumban. Clujon felvilágosítással szolgál: Frei igazgató ur a neolog iskolában.

tosan hat
ajdalmak
bes betegségek
ajdalmaknál

széje

gusztus eleje.
ban fekszik
aniából akart
is állást vál-
esztina között
resztül dolgo-
hogy egyszer
n. Az ilyen
rós az ellen-
csak börtön-
annak a ve-
nem térhet
n várnia kel-

rötött Palesz-
tőjében ismer-
bólt valami
rttra szállhat.
helyében fele-
e kövessen el
kikötőkben.
kát és be-
e, míg a hajó
n a hajó tul-
et kiesztet-

engerbe ugrik
ettek még a
sokat hallott
ág építéséért,
zatra: a ten-
va érhesse el
gerparton bő-

küzdenie ve-
Ott pedig ki-
s órákon ke-

duin táborban
tére járt és ő
d uszonadrág-
logtak. Nem
hogy a város-
van, ahol vé-
Elindult, em-
ott tengerpar-

éberül beszél-
rázta. Óvato-
rül. Azt mon-
A beduinok a
keleti arab
ajolt és meg-
homlokát, ez-
jánja magát.

jk oltalmában
egent. De a
erjedt a hire,
a beduinok
orszapata ha-
követelte a
fogadalmat.
ha az oltal-
hogy az ide-
lamegy érthe-
almában. A
ilyesmben a
volna a ter-
ztelen idegen

beduintáborn,
hat még ők is
tovább vizio-
beduin sátor
dva valamit
eik parancsá-
orséget. És a
vette a nagy-
dorló. Előbb
gához tért és

y az uszástól
ladást kapott.
adassza egyik
nár nem élet-
z életnek meg-
sztna számá-
alkoznak vele,
pár hónapig
t. Es aztán
ágban, amely-

z a korszak,
egy zsidónak

arzilay István.

UJ KELET Legújabb hírek

A királyi helytartók ma délben letették az esküt az uralkodó kezébe

Ünnepélyes keretek között ment végbe az új közigazgatási törvény szentesítése és a helytartók kinevezése. Hanzu tábornok lett a cluji helytartó, Victor Hodor közigazgatási vezérfelügyelő az államtitkár

Vorbruchner katolikus püspök letette az esküt

Bucuresti, augusztus 13. Károly király öfelsége ma délben félegy órakor a királyi palota tróntermében rendkívül ünnepélyes keretek között szentesítette az új közigazgatási reformot bevezető rendelettörvényt. Az aktuson megjelentek a kormány összes tagjai, élükön Miron Cristea patriarka miniszterelnökkel. A miniszterek és alminiszterek a trónról jobbra helyezkedtek el. Mellettük foglaltak helyet a közigazgatási törvényt kidolgozó bizottság tagjai: *Ravinescu, Mierlescu* és *I. G. Vantu* professzorok, valamint két királyi tanácsos: *Gheorghe Tatarescu* és *Balif* tábornok. A trónustól balra sorakoztak fel a királyi udvartartás polgári és katonai tagjai, élükön *Urdereanu* udvari miniszterrel.

A király szentesíti a közigazgatási reformot

Pontosan délben félegy órakor három botütéssel jelezte a szertartásmester az uralkodó érkezését. Öfelsége fehér nyári ruhában jelent meg a trónteremben, köny nyedén meghajolt a jelenlévők felé, majd felment a trón lépcsőjére és onnan hallgatta meg *Armand Calinescu* belügyminiszter jelentését, aki felolvasta a közigazgatási törvény szentesítéséről szóló királyi kéziratot. Az uralkodó a kézirat felolvasása után leszállt a trón lépcsőjéről és az ott elhelyezett asztalon aláírta a dekrétumot.

Ezután *Calinescu* belügyminiszter felolvasta a királyi dekrétumot, amely az új közigazgatási törvény által létesített tíz tartomány királyi helytartóinak kinevezéséről intézkedik. Eszerint az uralkodó hat évi időtartalomra a következő helytartókat nevezte ki:

A tíz tartományi helytartó
Somes tartomány, cluji központtal: Hanzu nyugalmazott hadtest tábornok, a cluji hatodik hadtest volt parancsnoka.

Alba-Iulia Danila Pap nyugalmazott hadosztály tábornok.

Olt-tartomány, Craiova központtal: Romulus Scarisoreanu nyugalmazott hadosztály tábornok.

Timis tartomány, Timisoarai székhellyel: Dinu Simian, eddigi igazságügyi államtitkár.

Suceava tartomány cernauti székhellyel: George Alexianu, a cernauti egyetem professzora.

Bucegi tartomány, székelye Bucuresti: Alexandru Gane, a törvényhozó tanács volt elnöke.

Prut tartomány iasi székhellyel: Mihai Negruzi tartalékos tábornok.

Dunare tartomány galati székhellyel: Victor Cadere egyetemi tanár, volt belügyi államtitkár.

Marea (a tenger) tartomány constantai székhellyel: Nicolae Ottescu.

A királyi helytartók letessék az esküt

A kézirat felolvasása után a tartományok királyi helytartói felsorakoztak a trónus előtt és letették az esküt az uralkodó kezébe, majd papi áldásban részesültek. A közigazgatási reformot szentesítő

kéziratot ezután *Miron* patriarka miniszterelnök és *Calinescu* belügyminiszter is aláírta, majd az uralkodó sorra kezét fogott a helytartókkal, sikeres működést kívánt nekik és elbeszélgetett a jelenlévőkkel.

Kik a tartományi államtitkárok

Ugyancsak ma írta alá az uralkodó a királyi kéziratot, amely a miniszteri rangban lévő tartományi helytartók mellé államtitkárokat nevez ki. A cluji központtal működő somesi tartomány államtitkára *Victor Hodor* közig. főfelügyelő lett, a közigazgatási kérdések egyik legalaposabb ismerője, aki már betöltötte volt, általános megelegedésre, a tartományi államtitkári méltóságot. A bucegi tartomány államtitkára *Paul Goma* közigazgatási felügyelő lett, míg a pruti tartományhoz *Constantin Rascanu* közigazgatási felügyelőt, *Marea* tartományhoz *Nicolae Radulescu* közigazgatási főfelügyelőt, *Olt* tartományhoz *Ilie Ganescu* közigazgatási felügyelőt, *Alba-Iulia* tartományhoz *Petre Rosca* közigazgatási felügyelőt, *Dunare* tartományhoz *Mihai Miloteanu* közigazgatási bírósági tanácsost, *Timis* tartományhoz *Gheorghe Ciupe* timisoarai közigazgatási bírósági tanácsost, *Suceava* tartományba *Emanoil Cercovschi* cernauti közigazgatási bírósági tanácsost. *Nis-*

ru tartományba *Gheorghe Glod* igazságügyminisztériumi felügyelőt nevezték ki.

Az ünnepélyes aktus után dr. *Vorbruchner* Adolf albaiului katolikus püspök eskütételére került sor, aki gróf *Majláth* Gusztáv Károly eddigi püspököt váltotta fel. Az eskütételnél jelen volt dr. *Kászonyi* Alajos pápai prelátus és *Schubert* kanonok, a bucaresti Szent József templom lelkésze is.

Vorbruchner püspök elmondotta az ünnepélyes eskümintát, majd beszédet intézett az uralkodóhoz, amelynek során elmondotta, hogy két évvel ezelőtt jelent meg először öfelsége színe előtt. A helyzet akkor is zavaros volt már az eszmék világában. A kóosz azóta súlyosbodott, a testvér nem értette már meg a testvért, míg végül is az uralkodó energikus és határozott közbelépése rendet teremtett, visszaadva a szavak pontos értelmét, helyre állítva a rendet, nyugalmat és a békét.

Vorbruchner ezután hangsúlyozta, hogy teljes erejével és maradéktalan hűséggel kíván a katolikus egyház élén öfelsége szolgálatába állni.

Az uralkodó válaszában rámutatott arra, hogy az egyház szerepe és küldetése az, hogy békét hozzon a románok és a tsetvérek közé. Végül Isten áldását kérte a püspök munkájára.

Harmincnégy kocsmarendélyt vontak be Satmar megyében

Satumare, augusztus 13. (Az Uj Kelet tud.) A vármegye területén 34 kocsmárosnak bevonták az italmérés engedélyét azon indoklással, hogy helyiségük nem felel meg az egészségügyi kötelemeknek. A 34 közül 31 zsidó. A rendelet ér-

telmében szeptember 1-én be kell zárniok italmérésüket. Érdekes egyébként, hogy az új törvény értelmében október 1-én amugyis lejárt volna italmérési engedélyük érvénye.

Angol és francia lapok szerint katonai diktatura következhetik Csehországban

a cseh katonatisztek harcos nyilatkozata miatt

Runciman lord állítólag a cseh-orosz szerződés megalapításán fáradozik

London, augusztus 13. Beszámoltunk arról, hogy a cseh katonatisztek drámai hangú nyilatkozatban szálltak sikra az ország szuverenitásáért. Hála a német agitációnak, ez a nyilatkozat ma már óriási problémává dagadt.

Egyes londoni körök a nyilatkozat miatt a Hodzsa kormány bukásával is számolnak és azt hiszik, hogy katonai diktatura veheti át a jelenlegi kormány helyét. A Daily Mail azt írja többek között, hogy a cseh hadsereg a politikai viták során eddig háttárban maradt, de mindig nyilvánvaló volt, hogy a cseh szélsőséges nacionalizmus az erősköz politikáját támogatja a kisebbségek ellen.

Berlin, augusztus 13. A német sajtó a cseh katonatisztek szövetségének nyilatkozatát nyílt kihívásnak tartja. A Berliner Lokalanzeiger például azt hangoztatja, hogy még a cseh kormány is tiltakozik a nyilatkozat el-

len. A lap felteszi a kérdést, hogy milyen eredmény várható a Hodzsa-Runciman tárgyalásoktól, ha a katonatisztek elgáncsolják a békés megegyezés útját.

Franciaország is cseh katonai diktatúrával számol?

Párizs, augusztus 13. Egyes francia politikai körökben szintén lényegesen hatást váltott ki a nagy port felvert nyilatkozat. A francia sajtó tudni véli, hogy a nyilatkozatot tulajdonképpen a tartalékos tiszték szövetsége adta ki és annak szelleme távol áll a tényleges tisztikar álláspontjától. Az Oeuvre szerint a nyilatkozatnak igen súlyos következményei lehetnek. Hasonlóképpen tudni véli a lap, hogy Prágában komolyan emlegetik a katonai diktatura lehetőségét. Európai politikai körökben nagy feltűnést keltett a prágai Bohemiának az a híre, hogy a cseh leg-

főbb államvédelmi tanácsot kedre összehitták.

Runciman meg akarja lazítani a cseh-orosz viszonyt

Prága, augusztus 13. Ugy a baloldali mint a jobboldali az az egyöntetű véleménye, hogy *Runciman* kísérletet tesz a cseh-orosz viszony megváltoztatására. A baloldal hevesen tiltakozik a lord kísérlete ellen és hangoztatja, hogy *Runciman* már elhelyezte a terv keresztülvitele érdekében. A City szívesen venné, ha sikerülne felrobbantani a cseh-orosz viszonyt és hajlandó volna gazdasági előnyökkel kárpótolni a cseh nagypárt és nagytőkét.

Berlin, augusztus 13. A német nagytőke és a cseh baloldali sajtó egyformán ellene van *Runciman* gazdasági cselekvésének. A német lapok többek között azt írják, hogy az angol kiküldött aranylövegekkel akarja megterpézni a cseh gazdasági életet.

Csak könnyebben sebesítette meg a munkásokat a leomlott fal

Cluj, augusztus 13. Tegnapi számunkban megírtuk, hogy a *Marechal Foch* uti áruház pontási munkálatainak a leomló kődarabok megsebesítettek négy munkást. Az első üdelem okozta zűrzavarban híre terjedt, hogy a négy munkás súlyos sérüléseket szenvedett. Mint ma kiderült, vaklármáról volt szó, mert a munkások csak könnyebben sebesültek meg és még tegnap saját lábukon elhagyták a sebészeti klinikát.

Visszaélésekkel vádolják az aradi városháza főtitkárát

Arad, augusztus 13. (Az Uj Kelet tud.) Még alig ültek el a szakmamarai panamak körüli hullámok, máris újabb visszaélés foglalkoztatja a hatóságokat.

Tegnap *Aradra* érkezett *Rosca Petre* belügyi vezérfelügyelő, hogy kivizsgálja azt az ügyet, amelynek középpontjában *Olariu Stefan* városi főtitkár és 10 városi tisztviselő áll. A főtitkár ellen több névtelen feljelentést adtak be, amelyben elmondják, hogy *Olariu* megfélemlítő díjazás ellenében 10 városi tisztviselőt terjesztett fel a minisztériumba kinevezés végett. Ezenkívül azzal vádolják *Olariut*, hogy a városi intézményektől jogtalan tantiémekeket szedett. A kivizsgálással megbízott vezérfelügyelő összehívta a városi tisztviselőket és megkezdte a vizsgálatot az ügy tisztázása végett. Aradon nagy feltűnést keltett az ügy, mert a főtitkárt mindenütt lelkiismeretes tisztviselőnek ismerték.

Lemondott Trieszt zsidó polgármestere

Róma, augusztus 13. Salem, Trieszt zsidó polgármestere — hivatalos közlés szerint — lemondott.

— Egy hang, amely mindenkinek felejtethetetlen marad, Paul Robeson a világhírű néger baritonista hangja, aki a „Szabadság dala” című film főszerepét játssza. Olyan ritka esemény Paul Robeson szereplése filmen, hogy örömet jelent, ha hallhatjuk ezt a ritka értékes hangot. A film szízséjébe nagyszíriien illeszkedik be Paul Robeson robotos alakja, aki egy néger uralkodó egyik le-

származottjának szerepét játssza. A filmet a Royal slágermozgó mutatja be dupla műsorban. A másik darab *Stan és Bran* Vadnyugati örökrat című filmje. Elejétől végig csupa nevetés, tele humorral és komikusabbnál komikusabb jelenetekkel. Előtte: *Mária királyné* temetése. Híradó, színes *Micky Maus*. Mindenkinek figyelmébe ajánljuk ezt a remek műsort. Előadások: *Stan és Bran* 3.15, 6.35, 10.30, *Robeson* 4.20, 7.30 órákor.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Foc 16. Telefonszám: 13-60.

CENZURAT

10. Telefon: 110.
Havonta 110,
évre 900, egész
évre: Havon
félre 12,
Hirdetések díj
US KELET
személyi irások
ja. Cikkeknek
törzsa megjelöl

A
P

Pályaválaszt
legkedvezőbb
része van, am
országépítő
Itt a pályavál
már eieve el
és a nevelési
jam, az én sz
zsidó ifjuságn
az utra tereh
biztonság és
nagyon is tu
fiatal ember
Sem Paleszt
galuti helyzet
százalékos m
az ifjuságnak
kisebbségi r
többségnek
harcolnia élet
mint a követl
silvámiai zsi
százaléka le
valóságos utj
hogy csak es
életre felkész
kemény valós
ság tulnyom
más galuti or
véglegesen m

Milyen pa
maradó zsidó
tanácsért hoz
felelősséggel
ismeretlen e
mégis válasz
tétován és t
az utja.

Hogy mily
már nagyjáb
juk, úgy est
foglalkozások
mindig elég

A mezőgaz
ban, mint t
szonyok mia
zsidók száma
dalkodási ág
mölcs-, vagy
zött mérték
szakma azon
földművelés,
szág csak k
megnyitni
ifjuság egy
hajlamot is
indulhat err

A nagy
kézművesség
alatt a zsidó
iparost érte
ban: cipész
rétegezést e
a munkánk
a szakmák
kurencia be
mára csak
lehetősége
ban egyre
mert kászor
jeszködő gy
Hova-tov
tökélyre f
birkózni e
Mert a val
senyképes
is, a gyári
fiatalember
lasztja, is
sajátítani,
Meg kell t
technikáját